LAB-ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusala Lappeenranta
Liiketalous
Laskentatoimi

Eero Tenhunen

Osakesäästötili – kenelle ja miksi

Opinnäytetyö 2020

Tiivistelmä

Eero Tenhunen
Osakesäästötili – kenelle ja miksi, 50 sivua, 3 liitettä
LAB-ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusala Lappeenranta
Liiketalous
Laskentatoimi
Opinnäytetyö 2020
Ohjaajat: yliopettaja Heikki Sintonen, LAB-ammattikorkeakoulu

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin Suomeen vuonna 2020 lanseerattua osakesäästötiliä ja sen ominaisuuksia sekä sopivuutta eri tyyppisille ihmisille. Opinnäytetyössä tutkittiin osakesäästämiseen liittyvää teoriaa, jonka jälkeen osakesäästötiliä vertailtiin suomalaisille aiemmin tarjolla olleita sijoitustuotteisiin, kuten arvo-osuustiliin ja osakerahastoihin. Tämän lisäksi tutkittiin muissa Pohjoismaissa heille tarjolla olevia osakesäästötilejä ja tutkittiin niiden eroavaisuuksia ja yhteneväisyyksiä Suomen vastineeseen.

Tutkimuksen materiaalin lähteet kerättiin artikkeleista, internetsivuilta, kirjallisuudesta sekä haastatteluista. Haastattelut toteutettiin kasvotusten sekä puhelimitse teemahaastattelun muodossa. Osakesäästötili on otettu haastattelijoiden osalta positiivisesti vastaan, mutta kehityskohtia siitä silti löytyi.

Tutkimusten perusteella osakesäästötili sopii henkilöille, jotka ovat kiinnostuneet osakkeisiin sijoittamisesta, ja pitävät strategiana pitkää aikahorisonttia. Henkilön tulee kuitenkin omata halua käyttää aikaa pörssiyhtiöiden tutkimiseen keskimääräistä enemmän, sillä on olemassa myös matalan kulun rahastoja, joissa ei tarvitse itse tehdä taustatutkimusta. Tilissä on paljon samoja ominaisuuksia, mitä muissa pohjoismaalaisissa vastineissa, mutta eroaa kuitenkin muutamalta ominaisuudeltaan muista kokonaisuudessa.

Asiasanat: sijoittaminen, osake, osakesijoittaminen, osakesäästötili, osakesäästäminen

Abstract

Eero Tenhunen
Equity Saving Account – to Whom and Why, 50 pages, 3 appendices
LAB University of Applied Sciences
Business Administration Lappeenranta
Degree Programme in Business Administration
Accounting
Bachelor´s Thesis 2020
Instructor: Mr Heikki Sintonen, Principal Lecturer, LAB University of Applied Sciences

The objective of the research was to study about Equity Saving Account and how it differs from earlier options for Finnish investor. The research also compared Equity Saving Account to other Nordic versions and how they differ from each other.

The information was gathered from literature, newspapers, Internet and by interviewing personnel that have worked directly or indirectly with Equity Saving Account.

The results of the study show that Equity Saving Account is suitable for anyone who is interested in investing but is ready to use more time than on average since there are other possibilities for investors such as equity funds. The Finnish version of Equity Saving Account has a lot of similarities with other Nordic versions but has a couple of major differences that might be good to fix in the future.

Keywords: investing, stock, stock investing, Equity Saving Account, stock saving

Sisällysluettelo

1 Johdanto 5
1.1 Tavoitteet ja rajaukset 5
1.2 Tutkimusmenetelmä 8
2 Osakesäästäminen 9
2.1 Historia 9
2.2 Tuoton rakenne 9
2.3 Korkoa korolle -ilmiö 10
2.4 Riskit 11
2.5 Osakesijoittamiseen liittyviä tunnuslukuja 13
2.5.1 Beta-luku 13
2.5.2 Volatiliteetti 14
2.5.3 P/E-luku 14
2.5.4 P/B-luku 15
2.5.5 Osakekohtainen tulos 15
2.5.6 Oman pääoman tuottoaste 15
2.6 Sijoitusstrategioita 15
2.7 Kaupankäynti osakkeilla 16
3 Nykyiset sijoitusvaihtoehdot 17
3.1 Arvo-osuustili 17
3.2 Pitkäaikaissäästötili 22
3.3 Osakerahastot 23
4 Osakesäästötili 25
4.1 Ominaisuudet 25
4.2 Palveluntarjoajat ja tilin avaaminen sekä sulkeminen 28
5 Osakesäästötilit muualla 30
5.1 Ruotsin investeringssparkonto 30
5.2 Norjan aksjesparekonto 32
5.3 Tanskan aktiesparekonto 33
6 Tutkimuksen toteutus 34
6.1 Kenelle tili sopii sijoitustilinä? 35
6.2 Mitä etuja osakesäästötili tuo? 36
6.3 Minkälaisia kehityskohteita osakesäästötilissä on? 37
6.4 Arvo-osuustili osakesäästötilin rinnalla 38
6.5 Strategioita, jotka suosivat osakesäästötiliä 39
6.6 Kiinnostus sijoitusta kohtaan osakesäästötilin myötä 40
7 Yhteenveto ja pohdinta 41
7.1 Jatkotutkimus- ja kehitysehdotukset 43
Kuviot 44
Lähteet 45
Liitteet
Liite 1 Haastattelukysymykset Sinkman
Liite 2 Haastattelukysymykset Lounasmeri
Liite 3 Haastattelukysymykset Vilén

1 Johdanto

Suomessa on muiden Pohjoismaiden innoittamana otettu käyttöön vuoden 2020 alussa uusi vaihtoehtoinen tapa sijoittaa suoraan osakkeisiin. Osakesäästötilin perimmäisenä tarkoituksena on kannustaa ihmisiä lisäämään suoraa osakesijoittamista kotimaisiin pörssiyhtiöihin. Taustalla on Ruotsissa vuonna 2012 lanseeratun investeringssparkonton (ISK), joka on vaikuttanut ruotsalaisten kotitalouksien sijoitustoimintaan positiivisesti. Myös muut Pohjoismaat ovat perustaneet tai ovat perustamassa osakesäästötiliä vastaavaa sijoitusvaihtoehtoa. Norjassa kyseinen tili on ollut vuodesta 2017 sekä Tanskassa vuodesta 2019 (Suojanen 2018).

1.1 Tavoitteet ja rajaukset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia osakesäästötiliä ja verrata sitä nykyisiin Suomessa oleviin sijoitusvaihtoehtoihin osakesäästämisen ja -sijoittamisen näkökulmasta sekä vastaaviin Pohjoismaissa olemassa oleviin tileihin. Erityisesti Ruotsin investeringssparkonto (ISK) tulee olemaan oleellinen vertailukohta, sillä se on ollut olemassa jo vuodesta 2012. Tämän kautta tulisi saada selville myös sen sopivuus erilaisille sijoittajille, mutta oleellisimpana näkökulmana käytetään osakesäästäjää. Osakesäästäjällä tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä piensijoittajaa, joka käy yleensä palkkatyössä eikä sijoitustoiminta toimi hänen pääsääntöisenä tulonlähteenänsä. Hän sijoittaa varojansa joko suoraan osakkeisiin tai välillisesti rahastojen kautta. Jotta tutkimuksesta saadaan kattava ja uskottavampi, työssä pohditaan sitä, minkälaisiin elämäntilanteisiin sekä minkälaiseen käyttöön tili sopii. Tarkoituksena on tutkia myös sitä, minkä tyyppisiä osakkeita osakesäästötili suosii. Osakemarkkinoilla yhtiöt voidaan yleensä jakaa kasvu- sekä arvoyhtiöihin, joilla on erilaiset tavoitteet tuoton suhteen. Opinnäytetyössä selvitetään siis, minkä tyyppisellä sijoitusstrategialla osakesäästötili on hyödyllinen.

Osakesäästötili tulee kuluttajille käyttöön vuonna 2020, ja ainakin Danske Bank, Nordnet, Mandatum Life sekä Nordea ovat tarjoamassa sitä välittömästi lain astuttua voimaan 1. tammikuuta 2020 ja myyvät sitä etukäteen jo vuonna 2019.

Myös OP on tuomassa osakesäästötilin sijoittajilleen tämän vuoden aikana. (Aulasmaa 2019).

Opinnäytetyö sisältää yhden pääkysymyksen sekä kaksi alakysymystä. Tutkimuskysymykset ovat seuraavanlaisia:

- Päätutkimuskysymys: Miksi ja kenelle osakesäästötili on sopiva? Minkälaisessa tapauksessa se kannattaa perustaa?
- Alatutkimuskysymys: Miten pohjoismaalaiset vastaavat tilit eroavat Suomen osakesäästötilistä? Miten ne ovat menestyneet olemassaolonsa ajan?
- Alatutkimuskysymys: Minkä tyyppisiä osakkeita osakesäästötili suosii?

Päätutkimuskysymyksen tarkoituksena on vastata osakesäästötilin sopivuudesta osakesäästäjälle hyötyjen sekä haittojen kautta. Kysymys paneutuu sijoittajan elämäntilanteeseen, riskiprofiiliin sekä erilaisiin tilanteisiin ja siihen, miten tuolloin osakesäästötilin kanssa voidaan menetellä. Elämäntilanteeseen sisältyy sijoittajan ikä ja esimerkiksi työtilanne. Riskiprofiili käsittelee sijoittajan mieltymyksiä sijoittaa tiettyihin instrumentteihin. Moni sijoittaja pohtii osakkeiden siirtämistä arvo-osuustililtä osakesäästötilille, tai mahdollisesti sitä, että tulisiko osa nykyisistä sijoituksista jättää arvo-osuustilille tai tulisiko olla perustamatta ollenkaan osakesäästötiliä. Tarkoituksena on vastata siihen, miten nykyisien sijoituksiensa kanssa kannattaa toimia.

Ensimmäisen alatutkimuskysymyksen tarkoituksena on tuoda tilastollista taustaa naapurimaamme vastaavasta tilistä ja sen eroavaisuuksista, jotka vaikuttavat tulevan osakesäästötilin käyttämiseen ja perustamiseen. Ruotsin ISK:n verotus ja sijoitusmahdollisuudet poikkeavat tulevasta osakesäästötilistä, mutta sen avulla voidaan tutkia yleisiä asenteita ja tuottavuutta sen menestyksen kannalta omassa maassaan.

Toinen alatutkimuskysymys paneutuu osakesäästötilin sisältöön. Tarkoituksena on vastata siihen, minkä tyyppisiä yhtiöitä osakesäästötili suosii lain tarjoamien puitteiden ja tuoton kautta. Onko painopiste enemmän kasvu- vai arvoyhtiöiden kannalla?

Työn aihe rajataan yleisesti ottaen osakesäästämisen. Tutkimuksessa ei tulla tutkimaan osakesäästämiselle vaihtoehtoisia sijoitusinstrumentteja, kuten asuntosijoittamista, sillä niiden tutkiminen ei ole oleellista tämän työn aiheen kannalta.

Sijoittamisesta yleisesti on suuri määrä kirjallisuutta sekä teoriaa tarjolla. Tämän työn teoreettinen rajaus tulee pysymään osakesäästämisessä, sillä osakesäästötili on lakiehtojensa takia ainoastaan osakkeiden kaupankäyntiä varten tuotu sijoitustili (Valtioneuvosto 2018).

Työn tarkoituksena on verrata osakesäästötiliä nykyisiin vaihtoehtoihin, sekä vastaaviin pohjoismaisiin osakesäästötileihin. Erityisesti Ruotsin ISK:hon. Työssä käsitellään pintapuolisemmin muita eurooppalaisia vaihtoehtoja ja tarkemmin Ruotsin vastinetta, koska se on ollut vaihtoehdoista kauimmin olemassa ja siitä on parhaiten saatavilla tilastollista tietoa.

Osakesäästötilin osalta tutkimus rajautuu sen hinnoitteluun, hyötynäkökulmiin sekä mahdolliseen sijoitusstrategiaan. Tämän lisäksi tarkistellaan muutamia erikoistilanteita, jotka liittyvät eri elämäntilanteisiin, kuten tilin luominen lapselle tai perinnön jättämistä.

Teoreettinen viitekehys rakentuu osakesijoittamisen ympärille. Sen kautta tutkimuksen on tarkoituksena edetä tarkemmin kohti osakesijoitustileihin ja sitä kautta itse osakesäästötiliin. Kuviossa 1 on luotu teoreettinen viitekehys.

Kuvio 1 Teoreettinen viitekehys

Ulommainen reuna on osakesijoittamisen yleistä teoriaa sisältävä osa. Viitekehyksen seuraava rajaus on osakesäästämisen eri sijoitusmuodot, kuten arvo-osuustili ja PS-tili. Tarkoituksena on käydä näiden tilien ominaisuuksia ja sitä, miten nämä eroavat opinnäytetyön tarkastelukohteesta.

Tämän jälkeen kehyksen ytimessä on osakesäästötili, johon sisältyy myös vertailua muiden Pohjoismaiden vastaavista tileistä. Tämä toimii työn punaisena lankana, ja kaikkia sen ympäriltä tarkasteltuja asioita verrataan osakesäästötiliin.

1.2 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä. Laadullisella tutkimusmenetelmällä tarkoitetaan jonkin ilmiön kokonaisvaltaista tutkimista. Tutkimusmenetelmän tarkoituksena on tutkia asioita, joita ei voida mitata määrällisesti ja sillä pyritään luomaan teoriaa (Hirsjärvi ym. 2009, 160–163). Syy tämän tutkimusmenetelmän valitsemiseen on se, että osakesäästötili on juuri markkinoille lanseerattu tuote ja siis uusi instrumentti osakesäästäjille. Olemassa olevaa tietoa on siis suhteellisen vähän, ja tämä opinnäytetyö pyrkii luomaan uutta tietoa.

Teoriaosuuden tieto pohjautuu suurimmilta osin artikkeleihin. Myös Suomen hallituksen lakiesitykset osakesäästötilistä eduskunnalle sekä itse lakiluvut osakesäästötiliin liittyen ovat tärkeitä lähteitä teorian kannalta. Osakesijoittamiseen liittyvää yleistä teoriaa tuodaan kirjallisuudesta. Kirjallisuus sekä muut teoreettiset tietolähteet analysoidaan sekä vertaillaan, poikkeavatko näkökulmat toisistaan paljon. Tämän avulla saadaan luotua työlle vahva teoreettinen pohja.

Empiirinen tutkimus perustuu tutkijan omiin havaintoihin, pohdintoihin sekä haastatteluihin, jotta näkökulmia saataisiin riittävästi osakesäästötilistä sekä sen sopivuudesta eri tyyppisille henkilöille. Empiirisellä tutkimuksella tarkoitetaan havaintoihin perustuvaa tutkimista (Hirsjärvi ym. 2009, 130–131). Haastattelut tuovat useita näkemyksiä tilistä eri näkökulmista. Lisäksi se lisää työn reliabiliteettia eli luotettavuutta siltä osin, että opinnäytetyö ei perustu pelkkään kirjallisuuteen ja artikkeleihin.

Haastattelut suoritetaan puolistrukturoidusti, eli teemahaastatteluna. Teemahaastattelulla tarkoitetaan haastattelutyyppiä, jossa haastattelun aihepiirit on ennalta määrätty, mutta niiden käsittelyjärjestyksellä ei ole merkitystä tai niitä ei ole muotoiltu täydellisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 208). Tämä antaa vapautta keskustelulle luomalla esimerkiksi jatkokysymyksiä, mutta kuitenkin pitää keskustelun opinnäytetyölle oleellisissa rajoissa.

2 Osakesäästäminen

Tämän luvun tarkoituksena on avata osakesäästämistä sekä -sijoittamista yleisesti teorian tasolla. Se tulee käsittelemään osakkeilla kaupankäymiseen liittyvää historiaa, siihen liittyviä riskejä, osakesäästämisen sekä -sijoittamisen tuoton rakennetta sekä sijoitustoimintaan liittyvää suunnittelua. Osakesäästämisellä tarkoitetaan pitkäaikaista suoraa kaupankäyntiä pörssinoteerattujen yritysten osakkeilla, jolloin osakkeita ostetaan mutta harvoin myydään. Osakesijoittamisella tarkoitetaan aktiivista kaupankäyntiä osakkeilla ostamalla ja myymällä niitä. Tammikuun 2020 lopussa Suomessa pörssiosakkeita omisti 826 278 ihmistä (Euroclear 2020).

2.1 Historia

Osakesäästäminen on ollut pitkällä aikavälillä katsottuna tuottavin sijoitusvaihtoehto verrattuna muihin sijoitusinstrumentteihin. Esimerkiksi Yhdysvalloissa vuosina 1801-1997 pörssiosakkeisiin sijoittaminen oli tuottanut keskimäärin 8,4 prosenttia vuodessa. Tämä tarkoittaisi sitä, että yksi sijoitettu dollari olisi arvoltaan nyt lähes 7,5 miljoonaa dollaria. Jos inflaatio huomioidaan samalta aikaväliltä, on keskimääräinen tuotto seitsemän prosenttia vuodessa (Saario 2016, 48–56). Helsingin pörssi on tuottanut vuosina 1912-2018 keskimäärin 5,35 prosenttia vuodessa. Tuotossa on huomioitu uudelleensijoitetut osingot sekä inflaatio (Inderes 2019).

2.2 Tuoton rakenne

Tuotolla tarkoitetaan osakesijoittamisesta syntynyttä tuottoa. Ennen mahdollista tuottoa osakesäästäjän tulee hankkia osakkeita pörssissä määritetyn hintatason mukaan. Myydessään osakkeensa osakesäästäjä joutuu Suomessa maksamaan tekemästään voitosta veroja sekä kaupankäyntikuluja. Osakehankinnan jälkeen tuottoja voi saada kahdella tavalla: osinko- sekä arvonnousutuottoina. Osakesäästäjät voivat hyödyntää molempia tuottotapoja samanaikaisesti omistaessaan osakkeita.

Osingolla tarkoitetaan yrityksen jakamaa voitto-osuutta vapaasta omasta pääomasta tilikauden tuloksesta. Yleensä Suomessa listattu yhtiö jakaa osinkoja keväisin ja osingoista ilmoitetaan aina osakekohtainen määrä, kuten esimerkiksi yhden osakkeen osinko on 10 senttiä. Siis jokaista kymmentä omistettua osaketta kohden osakesäästäjä saa yhden euron osinkotuoton. Yhtiön voittovarojen jakamisesta päätetään yhtiökokouksessa. Yhtiökokous päättää hallituksen esitetyn jaettavan oman pääoman enimmäismäärän sekä sen, mitä yhtiön varoja osinkojen jakoon käytetään (Osakeyhtiölaki 624/2006).

Arvonnousutuotolla tarkoitetaan osakkeen mahdollista myyntivoittoa. Arvonnousu lasketaan vähentämällä myyntihinnasta hankintahinta ja muut kulut. Osakesäästäjä ei siis voi realisoida arvonnousua, ennen kun hän on myynyt kyseiset osakkeet. Yrityksen osakkeen arvonnousuun vaikuttaa pörssissä tapahtuvan kaupankäynnin hintataso. Pörssiosakkeen hinta muodostuu kysynnän ja tarjonnan kautta, eli jos esimerkiksi kysyntää on enemmän kuin tarjontaa, osakkeen arvo tällöin nousee. Kysyntään vaikuttaa yrityksen menestys ja kaikki merkittävät uutiset. (Pulkkinen 2017).

2.3 Korkoa korolle -ilmiö

Osakesäästämisen sekä -sijoittamisen keskeisimpiin tuoton tekijöihin liittyy korkoa korolle -ilmiö. Heikinheimon (2018) mukaan ilmiöllä tarkoitetaan sitä, että myös alkuperäisen sijoitetun pääoman lisäksi sen synnyttämät tuotot kasvavat korkoa (Heikinheimo 2018). Yksinkertaistetulla esimerkillä henkilö tallettaa vuoden alussa 5 000 euroa ja talletus kasvaa arvoa vuoden aikana esimerkiksi pörssin keskimääräisen tuoton verran eli 7 prosenttia. Kuviossa 2 on esitelty edellä mainittu tilanne ja miten korkoa korolle -ilmiö syntyy viiden vuoden ajalla.

Vuosi	Pääoma vuoden alussa	Vuotuinen kasvu	Arvonmuutos	Pääoma vuoden lopussa
1	5 000,00 €	7 %	350,00 €	5 350,00 €
2	5 350,00 €	7 %	374,50 €	5 724,50 €
3	5 724,50 €	7 %	400,72 €	6 125,22 €
4	6 125,22 €	7 %	428,77 €	6 553,98 €
5	6 553,98 €	7 %	458,78 €	7 012,76 €

Kuvio 2 Korkoa korolle -ilmiön esimerkki

Talletus kasvaisi arvoltaan 350 euroa, jolloin talletuksen arvo on vuoden lopussa 5 350 euroa. Jos henkilö ei seuraavana vuonna tee talletukselleen mitään ja kasvu pysyy samana, niin henkilön talletuksen arvonmuutos onkin 374,50 euroa. Tässä tapauksessa siis henkilön alkuperäinen talletus sekä saatu tuotto kerryttävät korkoa, jolloin viidennen vuoden lopussa talletuksen arvo on 7 012,76 euroa.

Asiaa voidaan tarkastella myös jatkuvan talletuksen kautta. Tässä esimerkissä henkilö tallettaa tililleen joka kuukausi 10 vuoden ajan 100 euroa kuukaudessa, eli 1200 euroa vuodessa ja uudelleen sijoittaa saadut tuotot. Kuviossa 3 on esitelty kasvun kehitys samalla vuotuisella kasvulla, kuin edellisessä esimerkissä.

Vuosi	Pääoma	Vuotuinen kasvu	Arvonmuutos	Pääoma vuoden lopussa
1	1 200,00 €	7 %	84,00 €	1 284,00 €
2	2 484,00 €	7 %	173,88 €	2 657,88 €
3	3 857,88 €	7 %	270,05 €	4 127,93 €
4	5 327,93 €	7 %	372,96 €	5 700,89 €
5	6 900,89 €	7 %	483,06 €	7 383,95 €
6	8 583,95 €	7 %	600,88 €	9 184,83 €
7	10 384,83 €	7 %	726,94 €	11 111,76 €
8	12 311,76 €	7 %	861,82 €	13 173,59 €
9	14 373,59 €	7 %	1 006,15 €	15 379,74 €
10	16 579,74 €	7 %	1 160,58 €	17 740,32 €

Kuvio 3 Korkoa korolle -ilmiö kuukausitalletuksella

10. vuoden lopussa henkilölle on kertynyt talletukselleen arvoa jo lähes 18 000 euroa. Se on 5 740,32 euroa enemmän verrattuna tilanteeseen, jossa henkilö ei olisi tallettanut rahaa tuottoa tekevään kohteeseen.

2.4 Riskit

Riskeillä tarkoitetaan uhkaa tai epävarmuutta osakkeiden tuottavuudesta ja tappioista. Osakesäästäminen sekä -sijoittaminen ovat lähtökohtaisesti korkean riskitason toimintaa. Henkilön sijoittaessa rahaansa yhtiöön ei voida etukäteen tietää, että kuinka tuottava tai tappiollinen hänen investointinsa tulee olemaan. Riskin arvioimiseksi on olemassa ennusteita ja historiallista tietoa, kuten tilinpäätökset saamaan paremman kuvan sijoitettavan yhtiön riskitasosta, mutta pahimmassa tapauksessa investoitua rahaa ei voi saada koskaan takaisin, jos yhtiö menee esimerkiksi konkurssiin. Tämä on harvinaista pörssiyhtiöillä, mutta niin on kuitenkin tapahtunut lähivuosinakin. Esimerkiksi Helsingin pörssissä 2000-luvulla

First North -markkinapaikalta konkurssin takia askartelutarvikkeita sekä lahjatavaroita myyvä kauppaketju Tiimari poistui vuonna 2013 ja vuonna 2017 poistui sotkamolainen kaivostoimintaa harjoittanut Talvivaara (Broström 2019). First Northista ja pörssistä kerrotaan tarkemmin kappaleessa ”Kaupankäynti osakkeilla”. Osakemarkkinoilla esiintyy kahdenlaista riskiä: Yritys- sekä markkinariski.

Yritysriskillä tarkoitetaan yrityksen menestyksen epävarmuutta. Se sisältää myös yrityksen pärjäämisen eri suhdannevaihteluissa (Säästöpankki 2020). Suhdannevaihtelulla tarkoitetaan talouselämässä esiintyvää taloudellisen tilanteen vaihtelua. Tämä johtuu siitä, että osa talouden osa-alueista ovat puutteellisia, jolloin kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa (Peda 2020). Riskiksi voidaan katsoa osakkeen hintaan vaikuttavat tekijät. Näitä ovat yhtiön taloudellisen menestyksen lisäksi yhtiöön liittyvät uutiset, joista erityisesti yrityksen omat viralliset tiedotteet, kuten osavuosikatsaukset sekä tilinpäätökset.

Markkinariskillä tarkoitetaan osakemarkkinoiden yleisen kehityksen suuntaan liittyvää riskiä. Jos osakemarkkinoiden hintojen yleinen suunta on nouseva, vaikuttaa se yleisesti kaikkiin osakkeisiin nousevasti. Vastaavasti markkinoiden ollessa laskusuhdanteessa myös yksittäisten osakkeiden hinnat laskevat. Kyseistä markkinariskiä ei osakesäästäjä voi poistaa, vaan hänen tulee hyväksyä tämä riski, että yleinen markkinataso kulkee erilaisissa suhdanteissa.

Osakesalkun yritysriskejä voidaan myös pienentää hajauttamista hyödyntäen. Hajauttamalla osakesalkkuun ostettavia osakkeita maantieteellisesti ja toimialoittain eri kohteisiin voidaan vähentää huomattavasti yritysriskiä. Tämä perustuu siihen, että eri toimialat ja maantieteelliset alueet toimivat taloudellisesti eri sykleissä huipputuloksien suhteen (Pörssisäätiö 2017, 14). Kuviossa 4 on kuvattu riskin hajauttamista sijoittamalla useampaan yhtiöön kerralla.

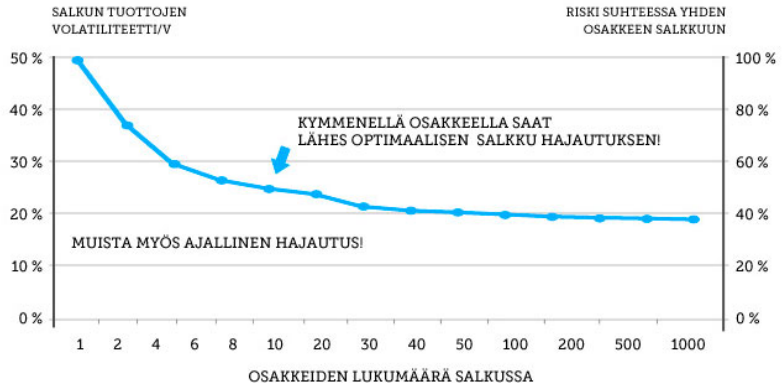

Kuvio 4 Riskin hajauttaminen useaan yhtiöön sijoittamalla (Pörssisäätiö)

Kuviota tarkastelemalla voidaan tehdä tulkinta, että noin 10 osakkeen hajautuksella sijoittaja voi pienentää merkittävästi salkun volatiliteettia. Volatilitteetilla tarkoitetaan tuottoon ja tappioon liittyvää prosentuaalista vaihteluherkkyyttä (Saario 2016, 89).

Osakesijoittaminen sekä -säästäminen ovat lähtökohtaisesti korkeimman riskiluokan toimintaa, jos vertaa esimerkiksi velkakirjoihin. Tämä on hyvä tiedostaa osakesäästötiliä perustaessa. Liian vähäisellä hajautuksella henkilö voi menettää pääomansa sijoitetun yhtiön ajautuessa konkurssiin.

2.5 Osakesijoittamiseen liittyviä tunnuslukuja

Tämän kappaleen tarkoituksena on käydä läpi sijoittamiseen liittyviä tunnuslukuja. Tunnusluvut ovat usein nähtävissä talousalan lehtien, analyysiyhtiöiden sekä osakesijoittamisen palveluntarjoajien verkkosivuilla kaupankäynnin yhteydessä. Sijoitustoiminnassa käytetään tunnuslukuja, jotka auttavat sijoittajaa tutkimaan potentiaalisia sijoitusvaihtoehtoja.

2.5.1 Beta-luku

Beta-luku kuvaa yhtiön kurssimuutoksen herkkyyttä verrattuna osakeindeksiin. Osakeindeksillä kuvataan tietyn markkinan eli esimerkiksi pörssin yleistä kehitystä. Tunnetuimpia osakeindeksejä ovat esimerkiksi Dow Jones Industrial Average, joka sisältää 30 suurimpana pidettyä yhtiötä, sekä Standard & Poor’s 500 -

indeksi, joka sisältää Yhdysvaltojen 500 suurimpana pidettyä yhtiötä (Heikkilä 2019). Pörssin osakeindeksin beta-luku on yksi. Jos yhtiön beta-luku on suurempi kuin yksi, tarkoittaa tämä sitä, että yhtiön kurssimuutos on ollut herkempää verrattuna pörssin indeksiin. Jos siis pörssi-indeksi nousee 10 prosentilla, niin tällöin yhtiön kurssin nousu on 15 prosenttia. Beta-luku on tällöin arvoltaan 1,5. Tämän luvun avulla voidaan vähentää tai suurentaa osakesalkun riskiä sijoittajan omasta strategiasta. (Saario 2016, 89).

2.5.2 Volatiliteetti

Volatiliteetti kuvaa tutkitun yhtiön kurssin muutosherkkyyttä sen historiallisen kehityksen kautta. Tunnusluku toimii prosentuaalisesti, jolloin esimerkiksi tunnusluvun arvo 10 tarkoittaa sitä, että historian pörssikehitys yhtiöllä on vaihdellut arvonnousu sekä -lasku 10 prosenttia. Esimerkkinä maailman pörssi-indeksi on vuosina 1986-1999 ollut volatiliteettiluvultaan 10-24 prosenttia. Tämä tunnusluku sopii sijoittajille, jotka etsivät nopeita voittoja osakkeen hintojen vaihtelusta. (Saario 2016, 90–91).

2.5.3 P/E-luku

P/E-luku eli price per earnings -luku on yksi suosituimmista osakesijoittamiseen liittyvistä tunnusluvuista. Tunnusluvun suosio perustuu se yksinkertaisuuteen ja tehokkuuteen. Tunnusluku tunnetaan myös niin sanottuna voittokertoimena. Se on indikaattori yhtiön arvostuksesta, joka kertoo paljonko sijoittajat ovat valmiita maksamaan yhtiön osakkeesta. Mitä suurempi yhtiön P/E-luku on, sitä enemmän sijoittajat ovat valmiita maksamaan yhtiön osakkeesta. Se kertoo tarkemmin ottaen sen, kuinka monessa vuodessa sijoittaja saisi takaisin tekemänsä sijoituksen yhtiöön, jos yhtiön tulos ei enää kasvaisi (Mähkä & Lehtipuu 2019). Saarion (2016, 110–112) mukaan tunnusluvussa on kuitenkin piirteitä, joita sijoittajan tulee huomioida, joista pääasiana on luvun E eli earnings sisältö, eli onko luvussa huomioitu minkä ajanjakson tulos. Tuloksen pohjana voidaan nimittäin pitää tilipäätöksen aikaa, 12 kuukauden juoksevaa aikaa tai esimerkiksi ennustepohjaisia lukuja.

2.5.4 P/B-luku

P/B-luku eli price per book kertoo pörssikurssin suhteesta osakkeen tasearvoon. Tunnusluvun nimittäjä syntyy jakamalla oman pääoman yhtiön osakkeiden keskimääräisellä lukumäärällä. Mitä suurempi tunnusluku on, sitä enemmän odotuksia yhtiön kasvulle on, kun taas matala arvo kertoo alihinnoitetusta osakkeesta. Tunnuslukua tarkisteltaessa on tärkeää tutkia yhtiön taseen pääoman rakennetta, sillä velkaantuneisuus, tappiollisuus sekä kannattamattomuus voi näyttäytyä houkuttelevana ostovaihtoehtona (Osakesäästäjä, 2017a). Jos pörssikurssi ja osakkeen tasearvo ovat arvoltaan samat, saa tunnusluku arvon yksi.

2.5.5 Osakekohtainen tulos

Osakekohtaisella tuloksella tarkoitetaan yhtiön tekemää tulosta osaketta kohti. Yleisesti tästä tunnusluvusta puhutaan nimellä EPS, eli earnings per share. Kyseinen luku saadaan jakamalla tilikauden tulos osakkeiden keskimääräisellä lukumäärällä tilikauden aikana. Kyseistä lukua käytetään myös laskemaan yhtiön P/E-luku (Morningstar 2020).

2.5.6 Oman pääoman tuottoaste

Oman pääoman tuottoaste kertoo sijoittajalle yhtiön yleisestä kannattavuudesta ja siitä, miten se saa tehtyä tuottoa ilman vierasta pääomaa. (Osakesäästäjät, 2017b). Oman pääoman tuottoasteesta käytetään lyhennettä ROE eli return on equity. Tämä on sijoittajan näkökulmasta tärkeä tunnusluku, sillä se kertoo yhtiön tuomasta taloudellisesta lisäarvosta sijoittajalle.

2.6 Sijoitusstrategioita

Sijoitusstrategialla tarkoitetaan sijoittajan tekemää suunnitelmaa sijoittaa varojaan. Yleisesti on ohjeistettua, että jokainen sijoitustoimintaa aloittava henkilö tulisi tehdä itselleen sijoitussuunnitelma, jossa on otettu huomioon hänen lähtötilansa varallisuus, taitotaso, riskinottohalu, sijoitusajan pituus sekä arvomaailma. Kuitenkin on olemassa yksinkertaistetusti kahdentyyppisiä osakkeita, joihin osakkeisiin sijoittavat henkilöt yleensä keskittyvät suunnitelmassaan: kasvu- ja arvoosakkeita (Pörssisäätiö 2017, 17).

Kasvuosakkeilla tarkoitetaan yhtiöitä, jotka pyrkivät kasvattamaan liikevaihtoaan voimakkaasti, jolloin myös kurssivaihtelu on huomattavasti herkempää. Tämän tyyppisillä yhtiöillä on siis korkea volatiliteettiluku. Samoin yhtiön P/E-luku sekä P/B-luku ovat korkeita yhtiön kasvupotentiaalin vuoksi. Kasvuyhtiöillä on tapana käyttää voittovaransa investointeihin, jolloin osingonjako sijoittajille on vähäisempää (Pörssisäätiö 2017, 17). Tämän tyyppiset yhtiöt ovat usein 2000-luvulla tai sitä myöhemmin perustettuja, sekä ne omaavat usein parhaat tuotteet toimialallansa, joka ei ole hintakilpailtua (Saario 2016, 142).

Arvo-osakkeilla tarkoitetaan sellaisten yhtiöiden osakkeita, jotka eivät perustu voimakkaaseen kasvuun, vaan tuotto sijoittajille syntyy hyvästä osingonjaosta sekä maltillisemmasta arvonnoususta verrattuna kasvuyhtiöihin. Tämän tyyppisillä yhtiöillä yleensä P/B-luku on alle kaksi ja P/E-luku markkinoiden keskiarvoa alempi (Pörssisäätiö 2017, 18). Hyvin usein niin sanotut perusteollisuusyhtiöt voidaan laskea kyseisiksi osakkeiksi. Näihin sisältyy esimerkiksi metsäteollisuus- sekä energiantuotantoyhtiöt.

Sijoitusstrategioita on useanlaisia, mutta aiempien kappaleiden kasvu- ja arvosijoittajien lisäksi on muutamia yleisesti tunnettuja strategioita. Laatuyhtiöihin sijoittavan henkilön on tapana ostaa yhtiöitä, joilla on tasaisesti nouseva tulos sekä vahva tase. Matalariskisiin yhtiöihin sijoittava henkilö pyrkii karttamaan osakkeisiin liittyvää riskiä ostamalla yhtiöitä, joiden beta-luku sekä volatiliteetti ovat alhaisia. Osinkoyhtiöihin sijoittavat henkilöt hakevat usein korkean osinkotuoton omaavia osakkeita. (Sijoittaja.fi 2019).

2.7 Kaupankäynti osakkeilla

Osakkeiden kaupankäyntipaikkana toimii pörssi. Pörssillä tarkoitetaan julkista kauppapaikkaa, jossa voidaan käydä kauppaa esimerkiksi osakkeilla, raaka-aineilla ja valuutoilla (Visma 2020). Kuka tahansa henkilö on voinut tähän mennessä perustaa arvo-osuustilin ja aloittaa osakekaupankäynnin.

Käydäkseen kauppaa tulee henkilön ensin valita kaupan välittäjä, joita ovat esimerkiksi pankit sekä erilaiset sijoituspalveluita tarjoavat yhtiöt. Henkilö voi ostaa kaupan välittäjän kautta miltä tahansa markkinalta osakkeita, kuten Japanista tai Yhdysvalloista. Suomessa olevia kauppapaikkoja ovat Nasdaq Helsinki sekä

First North. Nasdaq Helsinki on päämarkkinapaikka suomalaisille pörssiyhtiöille. First North on kasvuyhtiöihin keskittynyt vaihtoehtoinen kaupankäyntipaikka, josta löytää pieniä ja vastaperustettuja yhtiöitä. Nämä eivät kuitenkaan ole vielä valmiita yleensä listautumaan Helsingin pörssiin. Listautuminen First Northiin on myös vaatimuksiltaan kevyempää kuin päämarkkinapaikalle. Suurimpana merkittävänä erona voidaan pitää IFRS-kirjanpitokäytännön noudattamisen pakollisuutta (Rauha 2018). IFRS-kirjanpitokäytäntö (International Financial Reporting Standards) on kansainvälinen pörssiyhtiöille luotu Euroopassa yhtenäistetty järjestelmä, jota pörssiyhtiöt joutuvat noudattamaan EU-lainsäädännön nojalla (Leppiniemi 2018).

Ostaakseen osakkeita tulee henkilön tehdä toimeksianto haluamastaan yhtiöstä. Toimeksianto sisältää ostettavien osakkeiden määrän, toimeksiannon voimassaoloajan sekä osakkeen rajahinnan. Rajahinnalla tarkoitetaan korkeinta hintaa, jolla henkilö on valmis ostamaan osaketta (Elo 2011). Toimeksiannosta tulee maksaa kaupan välittäjälle palkkiota, joka on vaihtelevasti kiinteä tai prosentuaalinen.

3 Nykyiset sijoitusvaihtoehdot

Tässä luvussa käsitellään nykyisiä tapoja sijoittaa osakkeisiin. Tähän mennessä suomalaisilla osakesäästäjillä on ollut muutamia eri mahdollisuuksia sijoittaa osakkeisiin, joita ovat sijoittaminen arvo-osuustilin, pitkäaikaissäästötilin tai osakerahastojen kautta.

3.1 Arvo-osuustili

Arvo-osuustilillä tarkoitetaan tiliä, johon voidaan tallettaa osakkeita, joukkovelkakirjalainoja sekä muita arvo-osuusmuotoisia sijoituksia. Voidakseen sijoittaa näihin instrumentteihin, on sijoittaja tähän mennessä tarvinnut arvo-osuustilin. Arvo-osuustilin yhteyteen valitaan tai perustetaan rahatili, johon sijoitusten mahdolliset osingot maksetaan ja josta tilin hoitokulut veloitetaan. Tämän jälkeen arvo-osuustili rekisteröidään arvo-osuusrekisteriin. (Minilex 2020).

Käydäkseen kauppaa osakkeilla tulee olla arvopaperivälittäjän asiakas. Valitun arvopaperivälittäjän kanssa laaditaan kirjallinen asiakassopimus. Tämän jälkeen asiakas voi käydä osakkeilla kauppaa internetin välityksellä ja tehdä toimeksiantoja arvopapereista. Arvopaperivälittäjä perii tilin säilyttämisestä kuluja säilyttämis- ja välityspalkkioiden muodossa. (Saario 2016, 28 – 29).

Arvo-osuustilin suoraa osakesijoittamista verotetaan kahdella tavalla. Tilillä olevien yhtiöiden osingonjaosta sekä tilin osakkeilla tehdyistä myyntivoitoista. Yhtiön maksamasta osingosta 85 prosenttia on veronalaista tuloa ja 15 prosenttia verovapaata. Veronalaisen tulon osa lasketaan pääomatuloksi, jolloin verokanta on 30 prosenttia alle 30 000 euron pääomatuloista ja rajan ylittävä osuus on 34 prosenttia (Valtionvarainministeriö 2020). Kuviossa 5 on havainnoitu osinkotulojen verotusta, jossa henkilö omistaa suomalaisen pörssiyhtiön osakkeita 1 600 kappaletta, joista on päätetty jakaa osinkoa 0,40 euroa osaketta kohden.

Yhtiö Oyj	
Osakkeita	1600
Osinko osaketta kohti	0,40 €
Osinkotuloa yhteensä	640,00 €
Veronalainen tulo	544,00 €
Verovapaa tulo	96,00 €
Pääomatulovero	163,20 €
Osinkotulo verojen jälkeen	**476,80 €**

Kuvio 5 Osinkotulojen verotus

Aluksi lasketaan, että kuinka paljon henkilö on saanut osinkoa bruttona. Tässä tapauksessa hän on saanut 1600 * 0,40 = 640 euroa osinkoa. Veronalaisen tulon osuus lasketaan kertomalla osinkotulojen määrä luvulla 0,85. Näin saadaan laskentapohja verotettavalle osuudelle, josta maksetaan tässä tapauksessa pääomatuloveroja 30 prosenttia eli 163,20 euroa. Verovapaan osuuden voi laskea kertomalla osinkotulot luvulla 0,15, jolloin verovapaata tuloa kertyy tässä tapauksessa 96 euroa. Verojen jälkeiseen osuuteen on lisätty verovapaa tulo. Todellinen veroprosentti osinkotuloja verotettaessa on siis 25,5 prosenttia. Lopulliset veron jälkeiset osinkotulot voidaan laskea myös pelkistetysti kertomalla osinkotulot luvulla 0,745. Jos osinkoja jakava yhtiö on ulkomaalainen, niin osingoista

voidaan periä sen kotimaassa lähdeveroa. Kyseinen osuus kuitenkin hyvitetään suomalaisessa verotuksessa.

Myyntivoittoja käsitellään verotuksessa niin, että myyntihinnasta vähennetään hankintamenot ja sen lisäksi hankintaan liittyvät muut kustannukset, kuten välityspalkkiot ja myyntikulut (Vero 2019a). Tämän perusteella saadaan myyntivoitto, jota käsitellään pääomatulona. Kuviossa 6 on esitelty esimerkki myyntivoittolaskelmasta, joka on voitollinen.

Yhtiö Oyj	
Hankintahinta	6 000,00 €
Välityspalkkiot	60,00 €
Myyntihinta	9 000,00 €
Myyntivoitto	2 940,00 €
Pääomatulovero myyntivoitosta	882,00 €
Henkilölle jäävä summa	**8 118,00 €**

Kuvio 6 Myyntivoiton verotus

Myyntivoitto lasketaan vähentämällä myyntihinnasta kuvion välityspalkkiot ja hankintahinnan. Myyntivoittoa syntyy tässä tapauksessa vähentämällä 9 000 eurosta 6 060 euroa, eli voitoksi muodostuu 2 940 euroa. Pääomatulojen kokonaismäärä tässä tapauksessa henkilöllä on alle 30 000 euroa vuodessa, joten pääomatulon verokantana on 30 prosenttia. Pääomatuloveroa syntyy myyntivoitosta maksettavaksi 882 euroja ja lopullinen myyntivoitto on 8 118 euroa.

Vaihtoehtoisesti osakkeiden myyntiin voidaan käyttää hankintameno-olettamaa, joka on alle 10 vuotta omistetuista osakkeista 20 prosenttia ja yli 10 vuotta omistetuissa osakkeissa 40 prosenttia. Kuviossa 7 on kuvailtu aikaisempi osakkeiden myynti hankintameno-olettamalla.

Yhtiö Oyj	
Myyntihinta	9 000,00 €
Omistusaika	8
Hankintameno-olettama	1 800,00 €
Myyntivoitto	7 200,00 €
Pääomatulovero myyntivoitosta	2 160,00 €
Henkilölle jäävä summa	**6 840,00 €**

Kuvio 7 Myyntivoiton verotus hankintameno-olettamalla

Omistusaika on kahdeksan vuotta, joten hankintameno-olettama on 20 prosenttia. Hankintameno-olettaman määrä saadaan kertomalla myyntihinta luvulla 0,2, joka on 1 800 euroa. Näin syntyy kaupan myyntivoitto, josta maksetaan edellisen laskun tapaan 30 prosentin pääomatulovero, joka on 2 160 euroa. Lopulliseksi käteen jääväksi summaksi tulee 6 840 euroa. Tämän esimerkin perusteella todellinen hankintameno on huomattavasti parempi vaihtoehto yhtiöön sijoittaneelle henkilölle. Jos omistusaika olisi ollut yli 10 vuotta, niin todellinen hankintameno olisi ollut silti parempi vaihtoehto. Kuviossa 8 on esitelty tilanne, jossa osakkeet olisikin omistettu 11 vuotta.

Yhtiö Oyj	
Myyntihinta	9 000,00 €
Omistusaika	11
Hankintameno-olettama	3 600,00 €
Myyntivoitto	5 400,00 €
Pääomatulovero myyntivoitosta	1 620,00 €
Henkilölle jäävä summa	**7 380,00 €**

Kuvio 8 Hankintameno-olettama yli 10 vuoden omistuksella

Nyt hankintameno-olettama saadaan kertomalla myyntihinta luvulla 0,4. Henkilölle jäävä lopullinen summa on suurempi, mutta se on silti pienempi mitä todellisella hankintamenolla.

Jos henkilö myy osakkeensa tappiollisina, saa hän vähentää tappionsa muista pääomatuloistaan, joita voi esimerkiksi olla vuokratulot tai sitten vähennyksiä voi tehdä saman vuoden luovutusvoitoistaan ja viitenä seuraavana vuonna (Vero 2019a).

Arvo-osuustili on siis osakesäästötiliä edeltänyt vaihtoehto suomalaiselle osakkeisiin sijoittavalle henkilölle. Tähän asti siis jokaisesta myyntivoitosta ja osinkotulosta on jouduttu maksamaan välittömästi veroa. Kuitenkin erona on se, että arvo-osuustilillä ei tarvitse maksaa ulkomaisista yhtiöistä lähdeveroa ja osakkeiden myyntivoittoa laskettaessa voidaan käyttää hankintameno-olettamaa. Osakesäästötilin myyntivoitoista ei voi käyttää hankintameno-olettamaa, joka vaikuttaa henkilön sijoitusstrategiaan. Arvo-osuustilillä pystyy myös sijoittamaan osak-

keiden lisäksi myös muihinkin sijoitusinstrumentteihin, kuten rahastoihin, joukkovelkakirjoihin ja erilaisiin sertifikaatteihin. Rahastoista puhutaan myöhemmin luvussa osakerahastot.

Joukkovelkakirjalainalla tarkoitetaan Sijoittaja.fi:n (2020) mukaan useaan pienempään osuuteen jaettua velkaa. Lainan liikkeellelaskija yrittää täten saada suuren joukon sijoittajia mukaan rahallisesti ja sitoutuu maksamaan velan sovittuna päivämääränä. Joukkovelkakirjat ovat usein summiltaan suuria ja vaatii alkupääomaa, sillä sijoitettava minimimäärä on yleensä 1 000 euroa ja pörssiyhtiöiden joukkovelkakirjoissa minimisijoituksen määrä on yleensä jopa 100 000 euroa. Joukkovelkakirjoihin sijoittavat henkilöt tarvitsevat pankin tai varainhoitajan hankkiakseen velkakirjoja. Joukkovelkakirjoihin voi sijoittaa esimerkiksi rahastojen kautta. (Sijoittaja.fi 2020).

Sertifikaateilla tarkoitetaan pörssinoteerattuja sijoitustuotteita, jotka toimivat samalla idealla kuin osakkeet, eli niitä voidaan ostaa ja myydä. Lönnqvistin (2016) mukaan sertifikaatit sopivat lyhyen ajan sijoituskohteiksi, jos niissä on vipuvaikutusta (Lönnqvist 2016). Vivulla tarkoitetaan tässä tapauksessa kerrointa, jota sertifikaatti tarjoaa näkemyksestä. Kohde voi olla esimerkiksi osake, raaka-aine, valuutta tai indeksi. Sertifikaatteihin sijoittava ihminen siis ennustaa kohteen nousua tai laskua. Tunnettuja sertifikaatteja ovat BULL- ja BEAR-sertifikaatit, joissa BULL-sertifikaatit perustuvat siihen, että kohteen ennuste on positiivinen, jolloin sertifikaatin tuotto perustuu vipukertoimen tuottoon kohteen tehdessä arvonnousua. BEAR-sertifikaattien näkemys on päinvastainen ja tuotto perustuu kohteen arvonlaskuun.

Arvo-osuustilin tuotevalikoima on siis laaja ja riskiä voi hajauttaa usealla eri tavalla hyödyntämällä esimerkiksi korkomarkkinoita sekä rahastoja. Tilillä on monimutkaisempi verotusjärjestelmä verrattuna osakesäästötiliin, jonka verotus perustuu vain yhteen tapaan. Arvo-osuustilillä tulee osata laskea osinkoihin sekä myyntivoittoihin perustuvaa verotusta, mutta henkilö voi hyödyntää hankintameno-olettamaa ja vähentää tappioitaan muissa tuloissa, jos kyseessä on suoriin osakkeisiin liittyvää kaupankäyntiä tai verotusta.

3.2 Pitkäaikaissäästötili

Pitkäaikaissäästötili (PS-tili) on ollut Suomessa säästäjille tarjolla vuodesta 2010. Tilille voi sijoittaa talletuksiin, osakkeisiin, rahasto-osuuksiin tai vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen. PS-tilin ideana on tehdä sijoituksia, jotka voidaan nostaa vasta, kun säästäjä pääsee eläkeikään, ja sitä mainostetaankin eläkevuosien lisäturvana. (Veronmaksajat 2020).

Voidakseen sijoittaa PS-tilille tulee henkilön tehdä säästämissopimus palveluntarjoajan kanssa, joka voi olla esimerkiksi pankki, rahastoyhtiö tai sijoituspalvelu. Tämän jälkeen eläkesäästäjä maksaa maksuja palveluntarjoajalle, joka sijoittaa varat sovittuihin kohteisiin, joita ovat esimerkiksi edellisessä kappaleessa mainitut kohteet. Sijoittaja ei itse siis omaa käyttöoikeutta tilille ennen eläkeikää, vaan käyttöoikeus on vain palveluntarjoajalla. Nykyisen sopimusmallin mukaan nostoja voi alkaa tekemään 68-70-vuotiaana. (Veronmaksajat 2020).

PS-tilin verotus toimii niin, että tässä tapauksessa henkilö saa tehdä joka vuosi 5 000 euron vähennyksen verotuksessa pääomatuloista, joka vastaa noin 1 500 vähemmän maksettavia pääomatuloveroja. Edellytyksenä vähennyksille on se, että verotettavien pääomatulojen määrä on yli 30 000 euroa. Vähennystä saa tehdä joka vuosi aikaisintaan siitä hetkestä, kun varoihin oikeutettu täyttää 18 vuotta ja viimeisen kerran silloin, kun varoihin oikeutetulle on alettu maksamaan eläkettä. Kaikki tilille säästetyt varat verotetaan pääomatuloina, kun säästäjä on saavuttanut eläkeiän ja alkaa nostamaan varojaan. Jos vuoden aikana henkilöllä ei ole pääomatuloja tai ne eivät riitä vähennettäviin maksuihin, voi hän vähentää ne alijäämähyvityksenä ansiotulosta. Alijäämähyvityksellä tarkoitetaan tilannetta, jossa pääomatulojen vähennykset ovat suuremmat kuin pääomatulot. Alijäämähyvitys on 30 prosenttia alijäämästä kuitenkin 1 400 euroon asti. (Vero 2019d). Talletusaikana tililtä ei veroteta tuotoista mitään, joka mahdollistaa korkoa korolle -ilmiön, jolloin tuotteiden arvonnousujen ja osinkojen tuotot kertyvät verovapaasti tilille.

PS-tilissä pääsee hyödyntämään osakesäästötilin tyyppisesti tilin sisäisten myyntivoittojen ja osinkojen uudelleensijoituksen. Varoja nostaessa PS-tililtä verotus tapahtuu pääomatuloveron mukaisesti vasta siinä vaiheessa, kun tililtä nostetaan

varoja omaan käyttöön. Henkilö kuitenkin saa tehdä vähennyksiä pääomatulojen verotuksessa, joita osakesäästötilissä ei voi tehdä. PS-tilin veroetu on siis merkittävä, mutta säästäjällä itsellään ei ole vaikutusvaltaa varainhallintaan, ennen kuin hän on päässyt eläkeikään, kun taas osakesäästötilin omaava henkilö voi tehdä itse varainhallintaa tilillä ilman rajoituksia.

3.3 Osakerahastot

Rahastolla tarkoitetaan sijoituskohdetta, jossa rahastoyhtiö kerää varoja, jonka jälkeen ne sijoitetaan useisiin erilaisiin sijoituskohteisiin. Pörssisäätiön mukaan (2015) rahastot koostuvat rahasto-osuuksista, jotka ovat arvoltaan yhtä suuria, joita niihin sijoittavat henkilöt voivat merkitä. Rahasto-osuuden hinta on aina sama rahastoon sijoittavalle sekä luopuvalle, joka lasketaan niin, että rahaston pääoma jaetaan liikkeellä olevilla rahasto-osuuksilla. Rahaston pääoma rakentuu sen merkinnöistä sekä lunastuksista. Vaihtoehtoisesti on olemassa ETF-rahastoja, eli Exchange Traded Fund, joilla käydään kauppaa osakkeiden tapaan kauppaa pörssissä, jolloin rahaston hinta muodostuu pörssin kautta syntyneestä kysynnästä ja tarjonnasta. (Pörssisäätiö 2015, 5 – 10).

Rahastojen tärkeimmät tiedot voidaan etsiä rahaston avaintietoasiakirjasta, josta selviää rahaston tärkeimmät ominaisuudet, riskit sekä kustannukset. Tämän lisäksi asiakirjan tulee kertoa mahdollisista tappioista sekä rahaston monimutkaisuudesta (Finanssivalvonta 2018). Avaintietoasiakirjassa kerrotaan myös johdannaisten käytöstä sekä mahdollisesta vertailuindeksistä. Johdannaisella tarkoitetaan tuotetta, joka johtaa hintansa kohde-etuuden mukaan, jota käytetään yleensä riskienhallintaan ja spekulointiin (Sijoitustieto 2015). Vertailuindeksillä taas tarkoitetaan vertailukohtaa, jonka pohjalta voidaan arvioida sijoituksia muutoksia tehtäessä, oli tekijänä salkunrakentaja tai sijoittaja itse (Holst 2018). Vertailuindeksinä voi toimia esimerkiksi toimialan indeksi tai pörssin indeksi.

Osakesäästäjälle kertyy rahastoon sijoittamisesta erilaisia kuluja. Näitä voi esimerkiksi olla merkintä-, lunastus-, hoito- sekä voitto-osuuspalkkiot (Saario 2016, 267). Rahaston kautta sijoittava osakesäästäjä siis maksaa ammattilaisen tekemästä varojen hoitamisesta lisäkuluja. Rahastoissa on kuitenkin etuna tuottojen uudelleensijoittamisen verovapaus. Rahastoihin sijoittava henkilö voi päättää,

että ostaako hän osuuksia, joissa rahasto-osuudet tuotto- tai kasvuosuutena. Tuotto-osuus verotetaan vuosittain pääomatuloverotuksen mukaisesti, mutta kasvuosuus lisätään rahaston pääomaan, joka verotetaan vasta osuuden myyntihetkellä pääomatuloverotuksen mukaisesti. (Vero 2017). Yleisimpiä rahastotyyppejä ovat osakerahastot, yhdistelmärahastot sekä korkorahastot.

Nordean (2020a) mukaan yhdistelmärahastoissa salkunhoitaja jakaa sijoituksiaan sekä korko- että osakemarkkinoille, jolloin rahaston tuoton ja riskin määrittää näiden kahden suhteellinen osuus rahastossa. (Nordea 2020a). Korkorahastoissa Nordean (2020b) mukaan salkunhoitaja sijoittaa varat pelkästään korkoinstrumentteihin, jotka ovat hyviä vaihtoehtoja siinä tapauksessa, jos osakemarkkinoilla on laskusuhdannetta. Korkorahastoissa sijoitetaan eripituisiin korkoinstrumentteihin sekä esimerkiksi valtion lainakirjoihin ja yrityslainoihin.

Osakerahastoilla tarkoitetaan rahastoa, jossa varat sijoitetaan pääosin osakkeisiin. Osakerahastoja voidaan jaotella yleisesti yhtiöiden toimialan, koon ja maantieteellisen sijainnin mukaan. Tämän lisäksi sijoituskohde voi olla esimerkiksi eettinen, kuten uusiutuvan energian yhtiöihin keskittyvä rahasto. Osakerahastojen tuotto-odotuksen pohjaksi valitaan yleensä vertailuindeksi, joka sopii parhaiten rahaston luonteeseen. (Pörssisäätiö 2015, 8).

Osakerahastot sopivat usein henkilöille, joilla on vähän varoja sijoitettavaksi sekä vähäinen kokemus pörssiyrityksistä. Rahastonhoitaja on hoitanut valmiiksi hajauttamisen sijoittamalla kerralla jopa 100 yritykseen. Osakesäästötilin yksi olennaisista ideoista on otettu nimenomaan osakerahastoista, joka on korkoa korolle -ilmiö, jolloin saadut myyntivoitot osakkeista ja yhtiöiden maksamat osingot voidaan sijoittaa uudelleen tilin sisällä. Osakerahastojen osuuksia Verohallinnon mukaan (2017) myytäessä myyntivoitto lasketaan samalla tavalla, kuin arvoosuustilillä osakkeita myytäessä vähentämällä myyntihinnasta ostohinta sekä voiton hankkimiskulut, kuten välityspalkkiot ja toimitusmaksut. Jos henkilöllä on ulkomaalaisia rahasto-osuuksia, ja saa niistä tuotto-osuuksia, niin niistä voidaan periä veroa voitto-osuuksista valtion toimesta, jossa rahaston kotimaa on, sillä ne rinnastetaan kohdemaassa usein osinkotuloon. Nämä verot hyvitetään henkilölle lähdeveron hyvityksenä Suomen verotuksessa. (Vero 2017).

Osakerahastot ovat siis vähemmän osaamista vaativa ja verotukselliselta idealtaan yksinkertaisempi, kuin suora osakkeisiin sijoittaminen arvo-osuustilillä. Tätä ideaa on jäljitelty osakesäästötilissä, josta kerrotaan tarkemmin omassa luvussa. Erona osakesäästötiliin on se, että myös osakerahastoissa saa käyttää hankintameno-olettamaa, mutta sen noudattaminen tapahtuu samalla tavalla kuin arvo-osuustilillä, eli myyntihinnasta ei saa vähentää todellisia menoja. Rahastoihin sijoittavan henkilön on kuitenkin hyvä tarkistaa aina rahastoon liittyvät vuosikulut, sillä ne voivat olla joissakin tapauksissa erittäin korkeat.

4 Osakesäästötili

Osakesäästötili on 1. tammikuuta 2020 suomalaisille kotitalouksille suunnattu vaihtoehtoinen tapa sijoittaa suoraan pörssiosakkeisiin, josta on määritelty myös laki osakesäästötilistä (680/2019). Sen tavoitteena on edistää kotitalouksien sekä piensijoittajien sijoittamisen aktiivisuutta sekä laajentaa sijoitusmuotojen tarjontaa (HE 278/2018). Osakesäästötiliin on pyritty tuomaan samoja veroetuja, mitä esimerkiksi osakerahastoissa tähän asti on ollut saatavilla.

Osakesäästötilejä on avattu Suomessa 3.2.2020 mennessä 60 042 kappaletta, joiden säilytysten yhteisarvo oli 116 miljoona euroa (Euroclear 2020). Saman artikkelin mukaan eniten tilejä oli avannut 18 – 39-vuotiaat, joiden osuus oli 54,9 prosenttia osakesäästötilin avanneista.

4.1 Ominaisuudet

Osakesäästötili koostuu rahatilistä sekä osakkeiden säilytystilistä, niin kuin aiemmassa kappaleessa käsitellyssä arvo-osuustilissä. Tilille voi sijoittaa pörssinoteerattuja osakkeita pörssien päälistoilta, sekä esimerkiksi First North markkinapaikalta, mutta ei esimerkiksi rahasto-osuuksia. Osakesäästötilille voidaan tallettaa kerralla tai erissä enintään 50 000 euroa rahana valuutasta riippumatta. Tämä tarkoittaa sitä, että nykyisiä arvo-osuustilin osakeomistuksia ei voi siirtää osakesäästötilille, vaan tilille voi siirtää rahaa ja nostaa sitä sieltä pois. (Vero 2019b). Siirtääkseen arvo-osuustilinsä varallisuuden osakesäästötilille tulee henkilön realisoida arvo-osuustilinsä arvopaperit, jonka jälkeen hän voi tallettaa arvo-osuustilin realisoimisesta syntyneen summan osakesäästötilille. Tästä voi kuitenkin

seurata kerralla suuri pääomatulovero maksettavaksi, sillä arvo-osuustilille on voinut kertyä suuria omaisuuseriä.

Osakesäästötilin oleellisimpia etuja osakesäästäjän sekä -sijoittajan näkökulmasta on sen verotusajankohdan määrittäminen. Tilin sisällä henkilö voi ostaa tai myydä osakkeita ilman pääomatuloverotusta. Lisäksi osingot tulevat tilille verovapaana, jolloin ne voidaan esimerkiksi uudelleen sijoittaa osakkeisiin. Tämä tarkoittaa siis sitä, että tilille saaduista osingoista ei verovelvollinen joudu maksamaan 85 prosentin osuudesta pääomaveroa, kuten arvo-osuustilissä. Verotus tapahtuu siis sillä hetkellä, kun henkilö päättää nostaa tililtä varoja, jossa käytetään pohjana pääomatuloveroa. Osakesäästötilillä ei siis makseta osinkotuotoista erikseen 25,5 prosenttia ja jokaisesta myyntivoitosta 30 prosentin pääomaveroa, vaan nyt kaikista tilin sisäisistä tuotoista maksetaan sama 30 prosenttia, kun henkilö nostaa varoja tililtä pois. Osakesäästötili on esimerkiksi opiskelijoiden kannalta hyvä sijoitusvaihtoehto, jos haluaa aloittaa osakesäästämisen. Kelan (2020) tekemän linjauksen mukaan tili vaikuttaa opintotukeen vain siinä tapauksessa, jos opiskelija nostaa sieltä rahaa sen ollessa voitollinen. Tappiollisesti nostetuilla varoilla ei ole vaikutusta opintotukeen. Kuitenkin esimerkiksi yleiseen asumistukeen osakesäästötilille tulleet osinkotuotot vaikuttavat, sillä ne katsotaan pääomatulona, vaikka ne menevätkin osakesäästötilille. (Kela 2020). Aiemmin arvo-osuustilin myyntivoitot ja osingot sekä rahasto-osuuksien tuotto-osuudet on katsottu pääomatuloksi, jotka vaikuttivat sekä opintotukeen että yleiseen asumistukeen.

Osakesäästötilillä ei voida hyödyntää kuitenkaan hankintameno-olettamaa. Tätä on perusteltu sillä, että osakesäästötilin tuottoon liittyvässä verotuksessa ei ole kyse luovutusvoiton verotuksesta (Vero 2019c). Osakesäästötilillä ei voida käyttää ulkomaisten yhtiöiden osakkeisiin kohdistuvaa lähdeveron hyvitystä samalla tavalla kuin arvo-osuustilissä. Henkilön tulee itse hakea hyvitystä liikaa perityistä lähdeveroista, joista kertyy maksettavaa päätuloveroa osakesäästötililtä. Osakesäästötilille muodostuu tappioita vasta, kun kyseinen tili lopetetaan, joka tarkoittaa sitä, että henkilö ei voi vähentää syntyneitä myyntitappioita kyseisen vuoden pääomatuloverotuksessa samalla tavalla kuin arvo-osuustilillä tai rahasto-

osuuksissa, ellei hän lakkauta koko tiliä. Tilin lakkauttamista käsitellään myöhemmin luvussa ”Palveluntarjoajat ja tili avaaminen sekä sulkeminen”. Kuviossa 9 on kuvattu tilanne, miten osakesäästötiliä verotetaan sieltä varoja nostettaessa, kun henkilö on tallettanut rahaa osakesäästötilille 15 000 euroa ja hän päättää nostaa varoja 2 000 euroa voitolliselta tililtä.

Henkilön X osakesäästötili	
Talletettu määrä tilille	15 000,00 €
Käypä arvo nostohetkellä	18 000,00 €
Tilin tuotto nostohetkellä	3 000,00 €
Nostettava summa	2 000,00 €
Tuottona verotettavaa pääomatuloa	333,33 €
Verovapaa osuus	1 666,67 €
Pääomatulovero	100,00 €
Tililtä nostettu nettosumma	1 900,00 €
Tilille talletetun pääoman määrä	13 333,33 €

Kuvio 9 Osakesäästötilin varojen nostaminen voitolliselta tililtä

Veron osuutta laskiessa tulee ensin erottaa voiton osuus osakesäästötilille kertyneestä käyvästä arvosta. Tässä tapauksessa tuotoksi lasketaan vähentämällä talletettu määrä tilin sen hetkisestä käyvä arvosta. Osakesäästötilin käyväksi arvoksi katsotaan päätöskurssien viimeisin arvo. Tuotoksi syntyy 3 000 euroa. Kyseinen tuotto tulee tämän jälkeen jakaa tilillä olevien varojen käyvällä arvolla, eli 18 000 eurolla. Tästä saatu osamäärä kerrotaan nostettavalla summalla, joka on 2 000 euroa. Tuottona verotettavaa pääomatuloa saadaan täten 333,33 euroa. Kyseisen laskelman ideana on siis erottaa tuoton suhteellinen osuus tililtä nostettavasta summasta. Verotettava pääomatulon osuus eli 333,33 euroa vähennetään nostettavasta summasta, josta saadaan nostettavien varojen verovapaa osuus eli 1 666,67 euroa, jota voidaan pitää myös pääoman nostona. Osakesäästötilin uuden pääoman määrä saadaan vähentämällä talletetusta summasta verovapaa osuus, eli tilin pääoman määrä on nyt 13 333,33 euroa. Verohallinnon (2019c) mukaan muu kuin tuotoksi katsottu osuus varoja nostaessa pienentää rahasuoritusten määrää, jolla on vaikutusta seuraavilla nostokerroilla siihen, että paljonko nostosta huomioidaan tuottona ja pääomana. Tässä tapauksessa siis katsottiin, että tilin pääomaa pienentävä osuus on 1666,67 euroa. (Vero 2019c). Kuviossa 10 on kuvattu seuraavan noston kulkua.

Henkilön X osakesäästötili	
Jäljellä oleva talletetun pääoman määrä	13 333,33 €
Käypä arvo nostohetkellä	18 000,00 €
Osakesäästötilin tuotto	4 666,67 €
Nostettava summa	4 000,00 €
Tuottona verotettavaa pääomatuloa	2 962,96 €
Verovapaa osuus	1 037,04 €
Pääomatulovero	888,89 €
Tililtä nostettu nettosumma	3 111,11 €
Tilille talletetun pääoman määrä	12 296,30 €

Kuvio 10 Varojen nostaminen ensimmäisen noston jälkeen

Tässä tapauksessa käypä arvo ei ollut noussut. Laskelma tehdään samalla tavalla kuin aikaisemmassa kuviossa, eli ensiksi tulee erottaa tuoton osuus käyvästä arvosta, joka on nyt 4 666,67 euroa. Kun erotettu voitto on jaettu osakesäästötilin käyvällä arvolla, tulee tietää tililtä nostettava summa. Nyt nostettava summa onkin 4 000 euroa, joten verotettavaa pääomatuloa syntyy enemmän verrattuna aiempaan kuvioon ja verovapaa osuus on suhteessa pienempi, sillä tuoton suhteellisempi osuus on suurempi kuin aiemmin. Osakesäästötilille jäävä arvo on jälleen pääoman ja verovapaan osuuden erotus. Osakesäästötilin ollessa negatiivinen ei siellä ole ollenkaan tuottoa, vaan pelkkää pääomaa (Vero 2019c).

4.2 Palveluntarjoajat ja tilin avaaminen sekä sulkeminen

Suomessa osakesäästötiliä tarjoavat tällä hetkellä Danske Bank, Nordnet, Mandatum Life sekä Nordea. Jokaisella palveluntarjoajalla on erilaiset hinnoittelut, kulut sekä tarjoukset osakesäästötiliin.

Tilin avaaminen edellyttää, että henkilö tekee sopimuksen palveluntarjoajan kanssa. Sopimus voidaan sopia vain luonnollisen henkilön kanssa, joten yritykset tai kuolinpesät eivät esimerkiksi voi avata osakesäästötiliä. Tili voidaan avata myös alaikäiselle henkilölle, mutta tilin päätösvallasta vastaa hänen edunvalvojansa täysi-ikäisyyteen asti. Tilin avaamisen jälkeen tilin haltijalla on mahdollisuus lisätä omaisuudenhoitopalvelu, josta ei tule erillisiä veroseuraamuksia, ellei tililtä nosteta varoja. (Vero 2019c).

Verovelvollisella on myös oikeus irtisanoa osakesäästötilinsä ja siirtää toiselle palveluntarjoajalle. Tämä tulee tehdä kirjallisesti ja siinä tulee osoittaa palveluntarjoaja, jolle varat siirretään. Siirron pituus kestää korkeintaan 30 päivää, joka johtaa siihen, että henkilöllä voi olla kaksi osakesäästötiliä samaan aikaan. Tällöin henkilö ei voi tehdä talletuksia, nostoja tai käydä kauppaa irtisanomallaan osakesäästötilillä. Henkilö voi kuitenkin käydä kauppaa siirtoprosessin aikana uudella osakesäästötilillä jo siellä olevilla osakkeilla ja rahavaroilla. (Vero 2019c).

Tiliä lakkauttaessa tilin sisällä olevat sijoituskohteet tulee realisoida ja nostaa rahana pois tililtä. Lopettaessa tuotoksi lasketaan tilillä olevan käyvän arvon määrä, josta vähennetään tilille tehtyjen rahasuoritusten nettomäärä. Kuviossa 11 on esitetty tilin pääoman arvostus lopettamisen yhteydessä.

Henkilön X osakesäästötili	
Tilille talletettu määrä	15 000,00 €
Käypä arvo lopetushetkellä	18 000,00 €
Tililtä nostettu määrä	6 000,00 €
Pääomatulona verotettava tuotto	9 000,00 €
Pääomatuloveron osuus	2 700,00 €
Jäljelle jäävä rahamäärä verojen jälkeen	15 300,00 €

Kuvio 11 Osakesäästötilin tuoton arvostus lakkauttaessa

Alkutilanteessa henkilö on tallettanut osakesäästötilille 15 000 euroa ja nostanut sieltä tilin olemassaolon aikana yhteensä 6 000 euroa, mutta nyt henkilö on päättänyt lakkauttaa tilinsä. Verohallinnon (2019c) mukaan henkilön tulee aluksi myydä tilillä olevat osakkeet, jotka saavat arvon 18 000 euroa. Tämän jälkeen tilille talletetusta määrästä vähennetään tililtä nostettu määrä, joka on 9 000 euroa. Tämä erotus vähentämällä käyvästä arvosta saadaan osakesäästötilin pääomatulona verotettava tuotto, joka on myös 9 000 euroa. Rahatalletuksen jäljellä olevaa määrää ei siis veroteta. (Vero 2019c). Kuitenkin esimerkiksi perintötilanteissa osakesäästötili lakkaa olemasta. Tuloverotuksen kannalta ei tuloa eikä vähennyskelpoista tappiota synny perijälle. Perintöverotuksessa otetaan huomioon kaikki tilillä olevat varat, jotka arvostetaan kuolinpäivän käyvän arvon mukaan. (Nordnet 2020).

Osakesäästötili voi olla lakkautushetkellä tappiollinen, josta kerrotaan tarkemmin seuraavassa esimerkissä. Kuviossa 12 on esitetty tappiollisen osakesäästötilin

käsittelyä, jossa tilille talletettu määrä 15 000 euroa on tehnyt tappiota esimerkiksi osakkeiden arvonlaskun takia ja onkin käyvältä arvoltaan vain 13 000 euroa tilin lakkauttamishetkellä.

Henkilön X osakesäästötili	
Tilille talletettu määrä	15 000,00 €
Käypä arvo lopetushetkellä	13 000,00 €
Osakesäästötilistä muodostunut tappio	2 000,00 €

Kuvio 12 Tappiollisen osakesäästötilin tappion määräytyminen

Henkilön tulee jälleen myydä osakkeensa tilin sisällä, josta saa osakesäästötilin käyväksi arvoksi 13 000 euroa. Osakesäästötilistä muodostuneen tappion saa vähentää pääomatuloverotuksessa ainoastaan sinä vuonna, kun tili on lopetettu, eli tässä tapauksessa 2 000 euroa. Jos henkilö saa kuitenkin tilin lopettamisen jälkeen tuloja, jotka perustuivat tilin varoihin, verotetaan niitä säännösten ja luonteen tavoin. Jos siis esimerkiksi henkilö on saanut osinkoja tilin sulkemisen jälkeen, verotetaan niitä osinkotulon verotuksen mukaisesti, kuten arvo-osuustilillä. (Vero 2019c).

5 Osakesäästötilit muualla

Tässä luvussa tarkistellaan osakesäästötilejä Suomen ulkopuolella. Tätä opinnäytetyötä tehtäessä jokaisessa Pohjoismaassa Islantia lukuun ottamatta on lanseerattu vastaavan tyyppinen tili muutamilla eroavaisuuksilla. Tarkoituksena on vertailla tilien ominaisuuksia yleisesti Suomen vastaavaan, jotta osakesäästötilin lanseerauksen idea tulee ilmi.

5.1 Ruotsin investeringssparkonto

Investeringssparkonto (ISK) on vuonna 2012 Ruotsissa Fredrik Reinfeldtin hallituksen aikana lanseerattu tapa säästää arvopapereihin. Henkilö voi säilyttää tilillä rahaa, osakkeita, rahasto-osuuksia sekä muita arvopapereita. Kyseisen tilin voi omistaa ainoastaan luonnollinen henkilö. Ruotsissa asukkaita vuonna 2019 oli 10,2 miljoonaa (Norden 2020). Näistä 2,2 miljoonaa oli avannut vuonna 2017, joka kertoo tilin suosiosta maassa (Riksrevisionen 2018, 17). Erityisesti rahasto-

sijoittaminen on ollut erittäin suosittua ISK:n kautta. Konsumteras.sen (2020) mukaan tilille voi siirtää muilta säästötileiltä arvopapereita tai muita sijoitusinstrumentteja, mutta ne katsotaan tuotoksi ja niistä verotetaan 30 prosenttia tuotosta. Tili on usein ilmainen käyttää ja palveluntarjoajia on paljon. Kuluja koituu lähinnä seuraavassa kappaleessa käsiteltävän veron lisäksi esimerkiksi rahastojen asettamista kuluista. (Konsumenteras.se 2020).

ISK:n verotus perustuu laskennalliseen verotukseen (schablonsskatt), joka on vuonna 2020 0,453 prosenttia tilin varallisuuden laskentapohjasta (Skatteverket 2020). Laskennallinen verotus perustuu talletuksien sekä arvonnousun summaan, josta verotukseen otetaan huomioon neljännes. Kuviossa 13 on kuvailtu ISK:n verotusta kruunuissa, jossa henkilö on päättänyt avata ISK:n.

Henkilön X ISK	
Tilin sijoitusarvo 1. tammikuuta	0,00 kr
Tilin sijoitusarvo 1. huhtikuua	40 000,00 kr
Tilin sijoitusarvo 1. heinäkuuta	45 000,00 kr
Tilin sijoitusarvo 1. lokakuuta	55 000,00 kr
Talletukset vuoden aikana	50 000,00 kr
Sijoitusarvojen ja talletuksien summa	190 000,00 kr
Pääoma-arvon laskennallinen arvo	47 500,00 kr
Maksettava vero varallisuudesta	215,18 kr

Kuvio 13 ISK:n verotus

Lähtötilanteessa henkilö on avannut ISK:n vasta tammikuun 1. päivän jälkeen. Kuitenkin 1. huhtikuuta mennessä hän on tehnyt tilille talletuksia ja vuoden päätteeksi talletuksia on tehty yhteensä 50 000 ruotsin kruunun edestä. Tilin sisällä aluksi lasketaan sijoituksien arvo neljännesvuosittain sekä tilille talletettu määrä. Tässä tapauksessa tilin arvo on ollut eri ennalta määrättyinä mitattavina ajankohtina 0, 40 000, 45 000 sekä 55 000 kruunua. Jotta pääomalle saadaan laskennallinen arvo, tulee näiden ajankohtien sekä talletuksien määrä eli 50 000 kruunua laskea yhteen, josta saadaan yhteensä 190 000 kruunua. Näiden summa jaetaan tämän jälkeen neljällä, jolloin saadaan pääomalle laskennallinen arvo. Tästä laskennallisesta arvosta verotetaan varallisuusveroa valtion määräämän arvon mukaan, joka on laskettu määrätyn tuoton pohjalta. Tuotto lasketaan Ruotsin valtion lainakoron pohjalta, johon lisätään yksi prosenttiyksikkö, joka on vuonna 2020

1,51 prosenttia (Skatteverket 2020). Tästä lasketaan 30 prosenttia, jolloin päädytään lukuun 0,453 prosenttia. Henkilö maksaa vuoden aikana siis veroja 215,18 kruunua, joka vastaa hieman alle 20 euroa. Tilin transaktioista, kuten toimeksiannoista, luovutusvoitoista tai osingoista ei siis tarvitse maksaa veroa (Gustafsson 2020).

Ruotsi on siis ensimmäinen pohjoismainen valtio, joka on ottanut käyttöön osakesäästötilin, jota muut maat ovat seuranneet mukaillen. Kuitenkin verrattuna Suomen osakesäästötiliin eroja on merkittävästi juuri tuotevalikoiman laajuudessa sekä verotusmuodossa. Ruotsin malli perustuu varallisuusverotukseen, joka kuviosta pääteltäessä on summaltaan vain pieni osa ja se perustuu tilillä olevaan varallisuuteen, eikä siellä makseta muita veroja, kuten myyntivoittoihin perustuvia veroja. Yhtenäistä tileissä ovat sen verovapaat osingot sekä luovutusvoitot, kun tarkistellaan osakesäästötilin sisäisiä tapahtumia, eikä tililtä nosteta varoja. ISK:n käyttäjän näkökulmasta verotus on todella edullinen, mutta kyseisen tilin veroprosentti on vaihdellut vuosittain ja veron osuus on tietysti aina sitä suurempi mitä enemmän tilille on talletettu rahaa ja sen arvo on noussut. Summa on kuitenkin erittäin pieni loppupeleissä ja se mahdollistaa huolettoman toiminnan omistuksien suhteen verotuksen näkökulmasta. Valtio perii jokaiselta tilin omistajalta suhteessa saman verran, jolloin valtio saa verotuloja, mutta se samalla kannustaa ihmisiä hankkimaan varallisuutta säästämällä.

5.2 Norjan aksjesparekonto

Norjassa lanseerattiin vuonna 2017 Suomen osakesäästötiliä vastaava aksjesparekonto (ASK). Tilillä voidaan säilyttää pörssinoteerattuja osakkeita sekä osakerahasto-osuuksia. Poiketen Suomen osakesäästötilistä ASK:lle voitiin siirtää ennestään omistettuja osakkeita sekä rahasto-osuuksia siirtymäsääntöön nojaten 1.12.2019 asti (Boyd 2019). Valtionvarainministeriön (2018) tekemän selvityksen mukaan ASK:ssa tilin sisäiset luovutusvoitot ovat verovapaita. Tililtä nostetut varat ovat verovapaita tilille talletettuun määrään asti, eli jos henkilö on sijoittanut 10 000 Norjan kruunua ASK-tilille ja päättää nostaa tililtä varoja enemmän, niin tällöin ylimenevästä osasta verotetaan. (Valtionvarainministeriö 2018, 184). Skatteetatenin (2020) mukaan Norjassa vuonna 2020 pääomatuloveron

kanta on 31,68 prosenttia ja tilin sisäiset myyntivoitot sekä pörssiyhtiöiden osingot tai osakerahastojen tuotto-osuudet ovat verovapaita tilin sisällä. Aiemmin osinkoja ei voinut saada verovapaasti ASK:lle, vaan niitä verotettiin erikseen. Tiliä voi tarjota pankit, sijoitus- tai rahoitusyhtiöt. (Skatteetaten 2020).

Suomen ja Norjan osakesäästötilit ovat samankaltaisia eroamalla siten, että Norjassa sai viime vuoden loppuun asti siirtää vanhoja omistuksia ASK-tilille. Lisäksi Norjalla ei ole rahamääräistä sijoituskattoa, joka Suomessa on 50 000 euroa. Kummallakin on tilin sisällä verovapaat myyntivoitot sekä osinkotulot, mutta Norjan pääomaveron verokanta on hieman korkeampi, kuin Suomessa, mutta siinä ei ole samalla tavalla ylimenevän osan verotusta progressiivisesti, eli asteittain kasvavasti.

5.3 Tanskan aktiesparekonto

Tanskan osakesäästötili eli aktiesparekonto tuli markkinoille vuoden 2019 alussa. Norjan ASK:n tapaan tilille voi sijoittaa pörssinoteerattuja osakkeita sekä osakerahasto-osuuksia. Perusteena Tanskassa tilin luomiselle on tanskalaisten varojen siirtäminen tuottavampiin instrumentteihin. Tanskassa oli vuonna 2018 lopussa ollut yli 800 miljoonaa Tanskan kruunua talletustileillä, joissa ei ole korkoa (Boyd 2018). Tämä vastaa noin 110 miljoonaa euroa. Tilejä oli vuoden 2019 lopussa avattu Finance Denmarkin tekemän tutkimuksen mukaan yli 50 000 kappaletta (Boyd 2020).

Valtionvarainministeriön (2018) mukaan aktiesparekonton käyttäjä maksaa 17 prosenttia tilin tuotosta, johon lasketaan realisoidut sekä realisoimattomat tuotot. Kauppaa tilin sisällä voi muiden tilien tapaan käydä vapaasti. Aktiesparekontossa on osakesäästötilin tapaan myös sijoituskatto. Vuonna 2019 tilille pystyi talletamaan 50 000 tanskan kruunua, mutta katto kasvaa joka vuosi 50 000 kruunulla ollen vuonna 2022 200 000 kruunua. (Valtionvarainministeriö 2018). Doen (2020) mukaan veron määrä lasketaan automaattisesti 31. joulukuuta, ja vähennetään tilin arvosta 22. tammikuuta. Jos tilillä ei ole riittävästi arvoa kattamaan veron osuutta, tullaan se perimään toista kautta pankin toimesta. Seuraavan vuoden talletussummaan vaikuttaa myös edellisen vuoden tuotot. Jos henkilö on tehnyt 10 000 kruunun tuoton verojen jälkeen ei hänen tarvitse sitä nostaa pois tililtä,

mutta hän voi tallettaa tilille seuraavana vuonna kuitenkin vain tuoton ja sallitun määrän erotuksen, eli tässä tapauksessa 40 000 kruunua. Tilin tuomat edut ovat melko vähäiset verrattuna aikaisempiin vaihtoehtoihin, joka on johtanut siihen, että esimerkiksi Nordnet ei tarjoa sitä Tanskassa asiakkailleen. (Doe 2020).

Aktiesparekontossa ja osakesäästötilissä on yhtäläisyytenä sijoituskatto sekä tilin sisäinen verovapaa kaupankäynti. Suomen osakesäästötilin katto on kuitenkin vielä tällä hetkellä Tanskan vastinetta suurempi, eikä Suomessa jouduta maksamaan tilin tuotoista veroa vuoden päätteeksi.

6 Tutkimuksen toteutus

Tässä luvussa käsitellään osakesäästötiliä empiirisen tutkimuksen pohjalta. Opinnäytetyötä varten oli kaavailtu haastateltavaksi neljä osakesäästötilin ympärillä välillisesti tai välittömästi toimivaa henkilöä, ja jokainen heistä toi osakesäästötilistä eri näkökulmia, sillä he toimivat osakesäästötilin ympärillä eri näkökulmista. Haasteltavat olivat tunnettuja henkilöitä, joilta uskottiin saatavan hyviä näkemyksiä liittyen tutkielman aiheeseen ja haastateltavien valinnan perustana oli, että haastateltavia ei tarvitsisi niin montaa, jos ne ovat laadukkaita. Haastatteluun osallistui kuitenkin kolme henkilöä, sillä maailmalla vallinnut COVID-19 -pandemia aiheutti paljon kiireitä yhden haastateltavan yrityksessä, joka johti haastattelun peruuntumiseen. Haastattelun neljäs henkilö oli merkittävässä työtehtävässä osakesäästötilin palveluntarjoajalla, jolta olisi voinut saada tutkimukseen liittyen tilastollista faktaa osakesäästötiliin liittyen. Haastateltavan tilalle ei valittu uutta henkilöä aikataulullisista syistä. Haastateltava tosin suositteli yhtä jo valmiiksi haastatelluista henkilöistä. Jokaiselle henkilölle lähetettiin valmis kysymyspatteri viimeistään viikkoa ennen haastattelun ajankohtaa, mutta koska haastattelut olivat luonteeltaan teemahaastatteluita, saattoi haastattelun yhteydessä syntyä jatkokysymyksiä (Liitteet 1-3). Haastattelut toteutettiin kasvotusten sekä puhelimitse. Haastateltavina olivat seuraavat henkilöt:

- Pörssisäätiön toimitusjohtaja Sari Lounasmeri. Haastattelu toteutettiin kasvotusten 12.3.2020 Pörssisäätiön tiloissa. Haastattelu kesti noin tunnin ja 15 minuuttia.

- Valtionvarainministeriön vero-osaston erityisasiantuntija Antti Sinkman. Haastattelu toteutettiin kasvotusten 11.3.2020 Valtionvarainministeriössä. Haastattelu kesti noin puoli tuntia.
- Analyysiyhtiö Inderesin pääanalyytikko Sauli Vilén. Haastattelu toteutettiin puhelimitse 13.3.2020. Haastattelu kesti noin puoli tuntia.

Vilénin kanssa pidetty haastattelu oli alun perin tarkoitus järjestää myös kasvotusten, mutta myös tässä tapauksessa COVID-19 -pandemia aiheutti uudelleenjärjestelyjä. Itse haastattelun laadun tai lopputuloksen kannalta sillä ei ollut merkitystä, sillä keskustelua syntyi myös puhelimitse ja kysymyksiin saatiin yhtä lailla vastaukset, kuin se olisi käyty kasvotusten.

Haastattelut taltioitiin puhelimen äänittäjällä ja muistiinpanoja kirjattiin haastattelua varten luodulle tekstitiedostolle, johon myös litterointi suoritettiin haastattelujen jälkeen.

Haastattelujen teemat voitiin jakaa osakesäästötilin osalta kuuteen suurempaan kokonaisuuteen: Tilin sopivuus eri henkilöille, sen tuomat edut, mahdolliset kehityskohteet, muutostoimenpiteet omistuksissa ja strategiassa sekä yhteiskunnalliseen kokonaisuuteen. Näiden avulla haluttiin saada asiantuntevia näkemyksiä tutkimukseen, jotka tukevat myös opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä. Tutkimuksen tarkoituksena on ollut tähän mennessä vertailla osakesäästötilin ominaisuuksia aiempiin vaihtoehtoihin sekä muihin pohjoismaalaisiin versioihin, joten näiden pohjalta oli loogista lähestyä haastateltavia ja kysyä heidän näkemyksiään osakesäästötiliin liittyvissä asioissa.

6.1 Kenelle tili sopii sijoitustilinä?

Ensimmäisenä kaikille osoitettuna kysymyksenä oli, että kenelle haastateltavat kokevat osakesäästötilin sopivaksi sijoitustiliksi. Tähän yleisenä linjauksena tuli, että pitkän aikahorisontin sijoittajat sekä osakkeista kiinnostuneet sijoittajat. Sinkmanin mukaan tili sopii sijoittamisesta kiinnostuneille sekä pitkän aikahorisontin sijoittajille, mutta myös päivittäistä kaupankäyntiä harrastaville, sillä luovutusvoitot ovat verovapaita. Vilén oli samoilla linjoilla Sinkmanin kanssa, mutta lisäsi, että osakepoiminta vaatii kuitenkin paneutumista, sillä tavoitteena on voittaa in-

deksi. Siksi hän linjasi tilin niille, jotka ovat kiinnostuneita paneutumaan keskimääräistä enemmän sijoitusasioihin. Hän mainitsi, että tämän vuoksi tarjolla sijoittamisesta kiinnostuneille on tarjolla myös indeksirahastoja. Lounasmeri toi esille myös näkökulman henkilöistä, joilla arvo-osuustili olisi ollut jo käytössä. Tässä tapauksessa esille nousi myös lapset, nuoret ja opiskelijat yhtenä ryhmänä sopiviksi tilin omistajiksi. Osakesäästötili tuo hänen mukaansa hyviä mahdollisuuksia, sillä esimerkiksi lapselle voi kerätä rahaa osakesäästötilille normaalina tilinsiirtona, jotka voidaan sitten sijoittaa osakkeisiin. Tämä nostaa myös kynnystä sen suhteen, ettei tililtä nosteta niin herkästi rahaa pois. Lisäksi opiskeluvaiheessa osingot eivät vaikuta opintotukeen. Tämän lisäksi hän näki, että tili sopii myös pitkän aikavälin osinkosijoittajille, sekä salkun optimoijille. Osinkosijoittajat saavat osingon osakesäästötilille täytenä summana, ja sen voi sijoittaa uudelleen helpommin, sillä se ei esimerkiksi omalle käyttötilille. Salkun optimoijat voivat käydä aktiivisesti kauppaa, jolloin osakesäästötilin hyöty tulee esiin, sillä se poistaa ihmisten lukittumisvaikutuksen voitollisista osakkeista. Haastateltavien linja oli, että erityisesti kiinnostuminen osakesijoittamista kohtaan täytyy olla, sillä se on ainoa tarjolla oleva instrumentti osakesäästötilillä. On totta, että on olemassa matalan kulun rahastoja, joihin voi myös investoida, jolloin perehtymistä ei tarvitse tehdä niin paljon. Osakesäästötili poistaa hallinnollista taakkaa ja osakesalkkua voi muokata vapaammin verovapaan kaupankäynnin takia tilin sisällä.

6.2 Mitä etuja osakesäästötili tuo?

Toisena kysymyksenä kaikille oli, että minkälaisia etuja osakesäästötili tuo. Jokainen vastaajista oli samaa mieltä sen suhteen, että se on tilin mukana tullut verohyöty. Verohyödyllä tässä yhteydessä tarkoitetaan verotuksen lykkääntymistä tai sen ajankohdan asettamista, sekä tilin sisällä tapahtuvaa verovapaata kaupankäyntiä. Sinkman mainitsi, että sijoituskohdetta voidaan vaihtaa ilman veroseuraamusta, jolla siis tarkoitetaan sitä, että tilin sisällä ei tarvitse maksaa veroa osakkeiden myynnistä syntyneestä myyntivoitosta. Lounasmeri toi esille näiden lisäksi osaamiskynnyksen pienenemisen sekä hallinnollisen taakan. Osakesäästötilin verotus on yksinkertaisempi verrattuna nykyiseen arvo-osuustiliin, sillä verotusta tapahtuu vasta tililtä rahaa nostaessa, jolloin osinkoon, hankintameno-olettamaan tai luovutusvoittoihin perustuvaa verotusta ei tarvitse opetella

ja tämän Lounasmeri kokee monelle henkilölle merkittävänä helpotuksena. Verohyöty on ehdottomasti yksi oleellisimmista eduista, jonka osakesäästötiliä käyttävä henkilö voi saada. Lounasmeren nostama osaamiskynnyksen pieneminen on hyvä huomio, sillä nyt on vain yksi vero, jonka valtio perii henkilön asettamana ajankohtana.

Sinkmanille esitettiin jatkokysymyksenä etuihin, että mitä etua osakesäästötili tuo valtiolle, johon hän vastasi ihmisten kiinnostumisen lisääntymisen sijoittamista kohtaan sekä taloustietämyksen lisääntyminen. Hän nosti tosin vaakakupin toiselle puolelle sen, että kasvava säästäminen näkyy kulutusverotuksessa, joka on valtion kannalta negatiivinen asia. Osakesäästötilin katto on kuitenkin rajoitettu selvästi piensijoittajille. Lisäksi haastattelussa kävi ilmi, että Suomessa suuri määrä rahaa on käyttötileillä.

6.3 Minkälaisia kehityskohteita osakesäästötilissä on?

Seuraavana kysymyksenä haastattelussa oli kaikille osoitettu, että minkälaisia kehityskohteita he näkevät osakesäästötilissä. Vertailukohdaksi oli valittu esimerkkinä muut pohjoismaalaiset tilit. Sinkmanille esitettyyn kysymykseen haastattelussa tuli lisäyksenä se, että poikkesiko osakesäästötilin esitetty ja lopullinen versio toisistaan. Sinkmanin mukaan alun perin työryhmän kaavailemassa sijoitusmuodossa oli erona laajempi sijoitustuotteiden kirjo, ei sijoituskattoa sekä osinkoihin liittyvä verotus, jolloin ne eivät olisi olleet verovapaita. Lounasmeri näki, että lyhyellä tähtäimellä osakesäästötilille ei kannata tehdä mitään. Tätä hän perusteli ennustettavuudella ja jatkuvuudella, sillä aiemmin historiassa muutoksia on alettu tekemään liian pian, jonka jälkeen se on aiheuttanut lamaantumista ihmisten päätöstenteossa. Vertailukohtana hän pitäisi suomalaisten sijoitusrahastojen verokohtelua. Hän mainitsi haastattelussa, että Ruotsin malli on verotuksen näkökulmasta edullisin, mutta Suomessa varallisuusvero on vasta saatu poistettua, jolloin sitä ei tämän tilin verotusmalliksi kannattanut ottaa. Ensimmäiseksi kehitysehdotukseksi hän mainitsee sijoituskaton poistamisen. Vaikka sijoituskatto sopiikin piensijoittajan näkökulmaan, niin sitä ei kuitenkaan missään muussa tuotteessa ole. Hänen mukaansa osakerahastoihin verrattaessa on jopa älytöntä, että osakesäästötilissä on euromääräinen katto, sillä ei rahastojakaan pidetä mitenkään ”miljonäärien tuotteena”, vaikka niissä kattoa ei olekaan. Tämä

hänen mukaansa on vastaan hallituksen ajatusta läpinäkyvyydestä. Tämän jälkeen tulisi lisätä tappioiden vähennyskelpoisuus ja hankintameno-olettama tilille. Viimeisimmäksi hän laajentaisi tuotevalikoimaa, joista ensimmäisenä lisättäisiin listatut joukkolainat sen takia, koska silloin tilillä olisi tarjolla oman pääoman ehtoinen sekä vieraan pääoman ehtoinen instrumentti, jolloin se olisi rakenteellisesti oikein, vaikka tällä hetkellä korkotaso on alhainen. Tämän jälkeen lisättäisiin indeksirahastot. Vilénin mukaan tuotevalikoima tulisi laajentaa. Tämän hän perustaa hallituksen esitykseen kannustaa ihmisiä sijoittamaan, jolloin hän näkee asian naiiviksi, että tarjolla on vain yksi omaisuusluokka. Tämän takia ne henkilöt, jotka ovat kiinnostuneita muihin sijoitusinstrumentteihin voisivat saada saman verohyödyn. Kehityskohteissa yhteneväisenä näkemyksenä oli tuotevalikoiman laajentaminen. On paikkaansa pitävää, että suora osakkeisiin sijoittaminen on huomattavasti haastavampaa, kuin indeksirahastoihin sijoittaminen. Tämän takia olisi hallituksen esityksen linjauksenkin kannalta tärkeää laajentaa tuotevalikoimaa, sillä silloin mukaan saadaan enemmän ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita säästämisestä tai sijoittamisesta, mutta eivät omaa vielä suoraan osakesijoittamiseen liittyvää osaamista riittävästi. Esimerkiksi tuotevalikoiman laajentamisen kautta Vilén ja Lounasmeri nostivat mahdollisuudeksi pankeille luoda palveluita, joissa käytännössä henkilö tallettaisi rahaa osakesäästötilille, jonka jälkeen pankki hajauttaisi varat rahastoihin tai suoriin osakkeisiin, joka on ajatuksena erittäin järkevää, sillä säästämisestä kiinnostuneen ihmisen ei tarvitse tietää sitäkään vähää sijoittamisesta. Lisäksi saadut osingot voitaisiin automaattisesti määrittää uudelleensijoitettavaksi osakkeisiin.

6.4 Arvo-osuustili osakesäästötilin rinnalla

Seuraava kysymys käsitteli arvo-osuustiliä ja sitä näkökulmaa, että kannattaisiko sen nykyisten omistajien luopua siitä ja siirtää omaisuutensa osakesäästötilille. Yleisenä näkemyksenä haastateltavilta oli tähän, että ei kannata. Sinkmanin mukaan, jos omistuksessa on ollut pitkäaikaisia ulkomaalaisia yhtiöitä, niin tällöin voi helpommin hyödyntää lähdeveroa, mutta jos pääoma on alle 50 000 euroa, niin lähdeverosta ei ole haittaa. Vilénin mukaan on paljon siitä kiinni, että mikä henkilön veropohja on arvo-osuustilillä. Tällä tarkoitetaan sitä, että arvo-osuustilillä ole-

van omaisuuden arvo on esimerkiksi erittäin suuri, niin henkilö voi joutua tiliä nopeasti realisoidessaan maksamaan suuria määriä pääomatuloveroa. Jos veropohja on arvo-osuustilillä suuri, ei Vilénin mukaan kannata hätiköidä, vaan miettiä omaa verorasitustaan. Lounasmeren mukaan henkilö, joka on aloittanut osakesäästämisen tilin sijoituskaton alapuolella kannattaa selkeyden vuoksi käyttää osakesäästötiliä. Tällöin ei tarvitse perehtyä ”kahteen eri maailmaan” ja voi sijoittaa kärsivällistä rahaa pitkällä tähtäimellä. Jos henkilöllä on kuitenkin erilaisia strategioita, niin arvo-osuustili tuo mahdollisuuksia sijoittaa muihin instrumentteihin. Haastatteluissa nousi erittäin järkeviä näkökulmia nykyisten sijoitustensa kohtelulle ja ihmisillä voi olla jo kertynyt suuriakin varoja arvo-osuustilille, jolloin varojen siirtäminen osakesäästötilille ainakaan nopealla aikavälillä ei ole järkevää.

6.5 Strategioita, jotka suosivat osakesäästötiliä

Seuraavana kysymyksenä esitettiin Lounasmerelle ja Vilénille siitä, että minkä tyyppistä sijoitusstrategiaa osakesäästötili suosii. Lounasmeren mukaan tili sopii henkilöille, jotka uudelleensijoittavat osingot yhtiöihin, mutta myös nopeampaa kaupankäyntiä harrastaville henkilöille. Hän tosin nosti esiin sen seikan, että nopeaa kaupankäyntiä harrastavat henkilöt tekevät sitä todennäköisesti jo oman sijoitusyhtiönsä kautta. Tili ei taas Lounasmeren mukaan sovi niille, jotka käyttävät osta ja pidä -taktiikkaa, jolloin saatuja tuottoja ei sijoiteta uudelleen tai sijoituskohdetta ei vaihdeta, eikä hankintameno-olettamaa voida hyödyntää. Hän myös tosin lisäsi, että ihmiset voivat harvoin päättää, etteivät myisi koskaan osakkeitaan, sillä viime syksynäkin oli useita ostotarjouksia pörssiyhtiöistä. Yhtenä näkökulmana hän nosti sen, että jos henkilö ostaa eläkepäivinään osakkeita ja haluaa saada osinkoja välittömästi käyttöönsä, niin silloin arvo-osuustili voi olla hyödyllisempi. Tosin hän myös näki, että harvoin ihmiset lopettavat säästämistään ja myy osakkeitaan päästyään eläkkeelle, vaan jatkavat säästämistä. Vilén painotti sijoitusstrategiassa sitä, että henkilö itse kehittää oman sijoitusstrategiansa, eikä siihen vaikuta se tili, jonka sisällä henkilö toimii. Veromielessä hänen mukaansa tili kuitenkin suosii sijoittajaa, joka käy paljon kauppaa, koska silloin henkilö ei joudu maksamaan joka luovutuksen yhteydessä veroja. Pitkään osakkeita omistava henkilö ei pysty hyödyntämään hankintameno-olettamaa, joka on

linjassa Lounasmeren näkemyksen kanssa. Kysymys siis jakoi hieman mielipiteitä, mutta tili suosii selkeästi henkilöitä. jotka käyvät kauppaa osakkeilla vähänkin aktiivisemmin ja uudelleen sijoittaa saadut tuotot, koska verottaja ei peri enää osingoista myyntivoitoista veroa tilin sisällä.

6.6 Kiinnostus sijoitusta kohtaan osakesäästötilin myötä

Seuraava kysymys oli poliittisempi näkökulmaltaan, jossa kysyttiin sitä, että kokevatko haastateltavat osakesäästötilin lisäävän mielenkiintoa osakesäästämistä kohtaan Suomessa. Sinkman nosti esiin avattujen tilien määrän alkuvuodesta eli noin 70 000 – 80 000 ja teki sen pohjalta oletuksen, että ihmisiä näyttää uusi tili kiinnostavan. Hän nosti oman työnsä kautta kokemuksen, että usein verotuetut asiat saavat ihmiset kiinnostumaan. Lounasmeri näkee muutoksen olleen onnistunut jo nyt yleisesti. Hänen mukaansa on hyvä asia, että valtiokin on antanut signaalin, että ihmisten kannattaa sijoittaa. Hän kokee osakesäästötilin symbolisena merkityksenä, joka voi saada aiemmin sijoittamisen aloittamista miettineet harkitsemaan sitä uudestaan. Lisäksi osakesäästötilistä on käyty yhteiskunnallista keskustelua, joka on saanut mediassa huomiota, jolloin myös asia saa laajemmin huomiota ihmisten kirjoittaessa esimerkiksi asiasta blogeissaan, jolloin myös sijoittamisen ydinryhmän ulkopuolisetkin ovat saaneet tietoa. Ihmiset eivät siis aloittaneet saamansa verohyödyn takia, vaan sen takia, että osakesäästötilistä saatu tieto tavoitti heidät, vaikka muutos itsessään ei ole suuri. Entisiltä arvoosuustilien omistajilta ei myöskään otettu mitään pois, vaan osakesäästötili on vain uusi vaihtoehto. Nuortenkin on nyt myös helpompi aloittaa, koska ei tarvitse pohtia verotusta, vaan liikkeelle lähteminen on helppoa, jolloin keskittyminen voidaan keskittää pelkästään yhtiöihin perehtymiseen sekä itse sijoittamiseen. Vilén ei taas usko, että osakesäästötili itsessään lisää oleellisesti kysyntää sijoittamista kohtaan. Hänen mukaansa kiinnostusta tulisi luoda tarjoamalla opetusta sijoittamiseen. Resurssit tulisi keskittää jo koulunkäynnin ajoille, jossa opetettaisiin sijoittamisen perusteellisia käsitteitä, kuten korkoa korolle -ilmiötä. Hän näkee osakkeet omaisuusluokkana kuitenkin erittäin hankalana ja sijoituskohteena sellaisille, jotka ovat aidosti kiinnostuneita sijoittamisesta. Hän kuitenkin näkee osakesijoittajien ottavan osakesäästötilin ilomielin vastaan. Kysymys jakoi siis mieli-

piteitä, mutta vastaanotto on kuitenkin ollut positiivinen. Suoriin osakkeisiin sijoittaminen vaatii perehtymistä, mutta sitä voisi helpottaa lisäämällä koulutustarjontaan siihen liittyviä opintoja. Kuitenkin opeteltavien asioiden määrä ja mediahuomio osakesäästötilin ympärillä ovat positiivisia merkkejä, jotka tavoittavat ihmisiä, joilla se on käynyt mielessä aloittaa.

Sinkmanille esitettiin vielä kysymys siitä, että sopisiko osakesäästötili esimerkiksi perinnöksi, johon hän vastasi, että osakesäästötiliä ei voi periä. Sen sijaan, jos henkilö perii osakesäästötilin sisällön, tullaan niitä verottamaan perintöverona kuolinpäivän arvon mukaisesti, jolloin erona arvo-osuustiliin on se, ettei siitä peritä osingoista joka kerta veroa.

7 Yhteenveto ja pohdinta

Tämän luvun tarkoituksena on käydä läpi tutkimuksen tuloksia sekä luoda jatkotutkimusehdotuksia. Lisäksi luvussa käydään läpi kehitysehdotuksia, joita osakesäästötilille voisi kehitellä.

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin osakesäästämiseen ja -sijoittamiseen liittyvää teoriaa, jonka jälkeen tarkasteltiin suomalaisille osakesäästötiliä edeltäneitä sijoitustuotteita. Nykyisiä vaihtoehtoja seurasi osakesäästötilin ominaisuuksien läpikäyminen ja käytännön kautta sen verotus. Osakesäästötiliä tutkittiin myös vertailemalla sitä vastaaviin pohjoismaalaisiin tuotteisiin. Tutkimuksen tueksi haastateltiin henkilöitä, jotka ovat tekemisissä osakesäästötilin kanssa välillisesti tai välittömästi.

Opinnäytetyön tehdyn tutkimuksen pohjalta löydettiin vastauksia, joiden mukaan osakesäästötili sopii henkilölle, joka on kiinnostunut suoraan osakkeisiin sijoittamisesta ja omaa sijoitusstrategiassaan pitkän aikahorisontin. Osakesäästötili ei katso ihmisen ikää tai elämäntilannetta, sillä alkupääoma tilillä voi olla pieni. Se on myös hyvä säästötili lapsille ja nuorille, sillä tilille voi tallettaa rahaa kuka tahansa, jolloin tilillä rahat voidaan sijoittaa osakkeisiin, jotka voivat tuottaa voittoa. Tilin käyttäminen on yksinkertaista ja se alentaa osakkeiden kaupankäyntiin liittyvää osaamiskynnystä, sillä henkilön ei tarvitse muuta tehdä kuin siirtää tilille rahaa palveluntarjoajan kautta. Tämän jälkeen hänen tulee tutkia potentiaalisia

yhtiöitä, jotka sopivat hänen sijoitusstrategiaansa, jonka jälkeen varoja nostaessaan hän maksaa veroja niiden ollessa voitollisia.

Nykyisten arvo-osuustilin omistajien ei kannata myöskään siirtää omistuksiaan osakesäästötilille välittömästi, jos siitä syntyvät verot ovat korkeat tai pääoma ei mahdu 50 000 euron rajan sisään. Osakesäästötili suosii henkilöitä, jotka sijoittavat hyvin osinkoa jakaviin yhtiöihin, mutta myös niitä, jotka vaihtavat sijoituskohdetta tilin sisällä tai käyvät aktiivisesti kauppaa osakkeilla. Opinnäytetyön tutkimuksen perusteella osakesäästötili suosii enemmän kotimaisia pörssiyhtiöitä keskimääräistä korkeamman osinkotuoton takia, mutta tilille voi hankkia myös ulkomaalaisten yhtiöiden osakkeita, mutta lähdeveroa ei voi samalla tavalla hyödyntää kuin arvo-osuustilillä. Hankintameno-olettaman puuttuminen osakesäästötilillä on passiivisesti osakkeisiin sijoittaville henkilöille puute, jonka he voivat hyödyntää paremmin arvo-osuustilillä, kuten myös muiden sijoitustuotteiden puute, jolloin hajautus voidaan toteuttaa helpommin sijoittamalla esimerkiksi kustannustehokkaisiin indeksirahastoihin.

Tutkimuksen perusteella pohjoismaiset ja varsinkin Ruotsin ISK ovat olleet suosittuja sijoitustuotteita. Osakesäästötilin suurin ero muiden maiden tileihin on sen tuotevalikoiman suppeus. Se on ainoa tuote, jossa voi sijoittaa ainoastaan suoraan osakkeisiin, eikä esimerkiksi rahasto-osuuksiin. Muissa tileissä mahdollisuutena on vähintään myös osakerahastot. Suomi on myös Tanskan lisäksi ainoa maa, jossa osakesäästötilissä on valuuttamääräinen katto. Ruotsin ISK poikkeaa verotuksen osalta täysin suomalaisesta vastineesta varallisuusveroon pohjautuvan verotuksen takia.

Opinnäytetyössä saatiin hyvä kokonaiskuva osakesäästötilistä, sen eroavaisuuksista vastaaviin vaihtoehtoihin sekä sitä suosivista osakkeista. Se vastasi sille asetettuihin tutkimuskysymyksiin kattavasti. Haastateltavat olivat riittävän erilaisista lähtökohdista ja laadukkaita, jotta näkökulmia sai useasta lähteestä. Palveluntarjoajan näkökulma jäi tässä tutkimuksessa saamatta, mutta ajankohta huomioiden asialle ei voinut mitään. Maailmalla vallitsi opinnäytetyötä tehdessä COVID-19 -pandemia, joka muutti varsinkin haastattelujen osalta järjestelyjä. Palveluntarjoajalta olisi saanut paljon faktapohjaista sekä numeraalista tietoa osakesäästötiliin liittyen, jonka lisäksi se olisi ollut yksi näkökulma lisää empiiriseen

osuuteen. Teorian osalta lähteitä oli runsaasti ja lähteiltään luotettavia, jonka takia teoreettinen pohja tutkimuksessa oli onnistunut. Yhtenä poikkeuksena tähän olivat kuitenkin ulkomaalaiset lähteet. Suurin osa varsinkin muiden maiden verotusta käsitelleistä lähteistä olivat ajoittain haasteellisia, koska ne olivat ainoastaan oman kotimaansa kielellä saatavilla, jolloin omatoimista käännöstyötä joutui tekemään jonkin verran, joka on voinut luotettavuuden kannalta vaikuttaa pienissä määrin negatiivisesti tulkinnanvaraisuuden takia.

7.1 Jatkotutkimus- ja kehitysehdotukset

Tämän opinnäytetyön jälkeen olisi hyvä tutkia muutaman vuoden kuluttua, onko osakesäästötilin tuotevalikoima laajentunut, sijoituskatto poistettu ja ovatko tekniset asiat, kuten hankintameno-olettama ja tappioiden vähennyskelpoisuus lisätty. Osakesäästötilistä voisi myös tutkia sitä, kuinka paljon tilejä olisi tuolloin avattu, ovatko sen käyttäjät olleet aktiivisia ja ovatko kyseiset muutokset vaikuttaneet tilien aktiivisuuteen ja niiden avaamisiin. Osakesäästötilistä voisi tutkia sitä, onko niille lisätty palveluntarjoajien toimesta erillisiä palveluita, joilla pyritään esimerkiksi madaltamaan sijoittamisen aloittamisen kynnystä. Tilin salkkurakenteita olisi hyvä tutkia, kun se on ollut pidemmän aikaa saatavilla, jolloin saadaan niin sanottuja yleistettäviä profiilisijoittajia tilille.

Kehitysehdotuksina suomalaiselle osakesäästötilille on ensisijaisesti tuotevalikoiman laajentaminen. Tämän avulla saataisiin suurempi joukko piensijoittajia mukaan käyttämään osakesäästötiliä esimerkiksi osakerahastojen kautta. Tämän jälkeen osakesäästötilin 50 000 euron sijoituskatto voitaisiin poistaa ja viimeisimmäksi lisätä tilille hankintameno-olettama ja tappioiden vähennyskelpoisuus. Osakesäästötili olisi näin samalla viivalla muiden sijoitustuotteiden kanssa.

Kuviot

Kuvio 1 Teoreettinen viitekehys 7
Kuvio 2 Korkoa korolle -ilmiön esimerkki 10
Kuvio 3 Korkoa korolle -ilmiö kuukausitalletuksella 11
Kuvio 4 Riskin hajauttaminen useaan yhtiöön sijoittamalla (Pörssisäätiö) 13
Kuvio 5 Osinkotulojen verotus 18
Kuvio 6 Myyntivoiton verotus 19
Kuvio 7 Myyntivoiton verotus hankintameno-olettamalla 19
Kuvio 8 Hankintameno-olettama yli 10 vuoden omistuksella 20
Kuvio 9 Osakesäästötilin varojen nostaminen voitolliselta tililtä 27
Kuvio 10 Varojen nostaminen ensimmäisen noston jälkeen 28
Kuvio 11 Osakesäästötilin tuoton arvostus lakkauttaessa 29
Kuvio 12 Tappiollisen osakesäästötilin tappion määräytyminen 30
Kuvio 13 ISK:n verotus 31

Lähteet

Boyd, J. 2018. Danish Parliament adopts savings account regime for easier equity access. https://www.investmenteurope.net/investmenteurope/news/3724495/danish-parliament-adopts-savings-account-regime-easier-equity-access. Luettu 27.2.2020.

Boyd, J. 2019. Time running out to shift equity assets to ASK accounts in Norway warns VFF. https://www.investmenteurope.net/news/4007328/running-shift-equity-assets-accounts-norway-warns-vff. Luettu 27.2.2020.

Boyd, J. 2020. Denmark surpasses 50,000 equity savings accounts, as access to funds opens up. https://www.investmenteurope.net/news/4009511/denmark-surpasses-equity-savings-accounts-access-funds. Luettu 27.02.2020.

Broström, N. 2019.https://www.viisasraha.fi/Markkinat/Helsingin-p%C3%B6rssiyhti%C3%B6iden-konkurssit-ovat-harvassa-%E2%80%93-muistatkon%C3%A4m%C3%A4-nurinmenneet. Luettu 7.3.2020.

Doe, C. 2020. Aktiesparekonto 2020 – Stor guide. https://mininvestering.dk/aktiesparekonto/#hvordan-fungerer-aktiesparekonto. Luettu 14.4.2020.

Elo, H. 2011. Sijoittaja, käytä rajahintaa. https://blog.kauppalehti.fi/80-plus-paivassa-osakesijoittajaksi/sijoittaja-kayta-rajahintaa. Luettu 7.3.2020.

Euroclear. 2020. Tammikuun aikana yli 60 000 osakesäästötilille karttunut 116 miljoonan euron osakevarallisuus. https://www.euroclear.com/finland/fi/news-and-insights/news/Tammikuun-aikana-yli-60000-osakesaastotilille-karttunut-116-milj-eur-osakevarallisuus.html. Luettu 3.4.2020.

Finanssivalvonta. 2018. https://www.finanssivalvonta.fi/saantely/saantelykokonaisuudet/priips/. Luettu 7.2.2020.

Gustafsson, A. 2020. Vad är ett investeringssparkonto (ISK konto)? https://investeringssparkonto.se/. Luettu 27.2.2020.

HE 279/2018. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta. https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2018/20180279. Luettu 17.1.2020.

Heikinheimo, H. 2018. 10 vuoden säästämisellä 40 vuoden eläkesäästöt? https://www.sijoittaja.fi/53597/korkoa-korolle/. Luettu 26.2.2020.

Heikkilä, T. 2019. Mikä on indeksi ja miten siihen voi sijoittaa? https://www.sijoittaja.fi/36431/mika-on-indeksi-ja-miten-siihen-voi-sijoittaa/. Luettu 7.3.2020.

Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Tammi.

Holst C. 2018. Mikä ihmeen vertailuindeksi? https://nordeafundsmagazine.fi/artikkelit/mika-ihmeen-vertailuindeksi. Luettu 7.2.2020.

Inderes. 2019. Helsingin pörssin historiaa: kuplia, manioita ja unohduksen kausia. https://www.inderes.fi/fi/artikkeli/helsingin-porssin-historiaa-kuplia-manioita-ja-unohduksen-kausia. Luettu 7.3.2020.

Kela. 2020. Uusi osakesäästötili vaikuttaa osaan etuuksistahttps://www.kela.fi/ajankohtaista-henkiloasiakkaat/-/asset_publisher/kg5xtoqDw6Wf/content/uusi-osakesaastotili-vaikuttaa-osaan-etuuksista. Luettu 21.3.2020.

Konsumenteras.se. 2020. Om investerinsparkonton. https://www.konsumenternas.se/spara/olika-sparformer/om-investeringssparkonton-isk. Luettu 14.4.2020.

Laki osakesäästötilistä 680/2019.

Lehmusvirta A. 2017. Isk-tilit ovat suuri menestys Ruotsissa. https://www.kauppalehti.fi/uutiset/isk-tilit-ovat-suuri-menestys-ruotsissa/623cd251-8f08-3cab-baf9-5c638daf0d65. Luettu 17.1.2020.

Leppiniemi, J. 2018. IFRS-periaatteita muille kuin IFRS-tilinpäätöksen laatijoille. https://tilisanomat.fi/ifrs/ifrs-periaatteita. Luettu 7.3.2020.

Lounasmeri, S. 2020. Toimitusjohtaja. Pörssisäätiö. Helsinki. Haastattelu 12.3.2020.

Lönnqvist, R. 2016. Sertifikaatit sijoitusvälineinä. https://www.salkunrakentaja.fi/2016/09/sertifikaatit-sijoitusvalineena/. Luettu 14.4.2020.

Minilex. 2020. Mikä on arvo-osuustili? https://www.minilex.fi/a/mik%C3%A4-on-arvo-osuustili-. Luettu 7.2.2020.

Morningstar. 2020. Osakekohtainen tulos (EPS-luku). https://www.morningstar.fi/fi/glossary/101058/osakekohtainen-tulos-(eps-luku).aspx. Luettu 27.1.2020.

Mähkä M. & Lehtipuu U. 2019. Sijoittajaksi 7 päivässä. Helsinki: Alma Talent.

Nordea. 2020a. Korkorahastot. https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/korkorahastot.html. Luettu 14.4.2020.

Nordea. 2020b. Yhdistelmärahastot. https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/yhdistelmarahastot.html. Luettu 11.4.2020.

Norden. 2020. Tietoa Ruotsista. https://www.norden.org/fi/tiedot/tietoa-ruotsista. Luettu 14.4.2020.

Nordnet. 2020. Osakesäästötilin haltijan kuolema – osakesäästötili ja kuolinpesä. https://www.nordnet.fi/faq/3229-osakesaestoetilin-haltijan-kuolema-osakesaestoetili-ja-kuolinpesae. Luettu 21.3.2020.

Osakesäästäjät. 2017a. P/B-luku. https://www.osakeliitto.fi/uutiset/pb-luku/. Luettu 27.1.2020.

Osakesäästäjät. 2017b. ROE - Oman pääoman tuotto%. https://www.osakeliitto.fi/uutiset/roe-oman-paaoman-tuotto/. Luettu 27.1.2020.

Osakeyhtiölaki 624/2006.

Peda. 2020. https://peda.net/pori/perusopetus/koulujen-kotisivut/pl7/kuninkaanhaankoulu/opetus/oppiaineet2/arkisto/lukuvuosi-2015-2016/yhteiskuntaoppi/yhteiskuntaoppi-9a/kjgt/talouden-ongelmia/skt. Luettu 13.4.2020.

Pulkkinen, V. 2017. Miksi osakkeet nousee ja laskee? https://www.inderes.fi/fi/miksi-osakkeet-laskee-tai-nousee. Luettu 21.1.2020.

Pörssisäätiö. 2015. Sijoitusrahasto-opas. https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf. Luettu 7.2.2020.

Pörssisäätiö. 2017. Osakeopas. https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2017/06/Osakeopas-2017.pdf. Luettu 15.1.2020.

Pörssisäätiö. Hajauttaminen useisiin osakkeisiin pienentää salkun riskiä. https://www.porssisaatio.fi/blog/statistics/hajauttaminen-useisiin-osakkeisiin-pienentaa-salkun-riskia/. Luettu 17.1.2020.

Rauha. 2018. Nasdaq First North ja päämarkkina vertailussa. https://dtg.tesi.fi/sijoittaminen/nasdaq-first-north-paamarkkina-vertailussa/. Luettu 7.3.2020.

Riksrevisionen. 2018. Investeringssparkonto – En enkel sparform i ett komplext skattesystem. https://www.riksrevisionen.se/download/18.67c4c382163a67cc9bb3b6bd/1529913565227/RiR_2018_19_ANPAS-SAD.pdf. Luettu 27.2.2020.

Saario, S. 2016. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. Helsinki: Talentum.

Sijoittaja.fi. 2019. Parhaat strategiat osakesijoittamiseen. https://www.sijoittaja.fi/109359/parhaat-strategiat-osakesijoittamiseen/. Luettu 26.3.2020.

Sijoittaja.fi. 2020. Velkakirjat. https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mihin-voi-sijoittaa/velkakirjat/. Luettu 14.4.2020.

Sijoitustieto, 2015. Johdannaiset - Suojausta, spekulointia ja arbitraasia. https://www.sijoitustieto.fi/johdannaiset. Luettu 7.2.2020.

Sinkman, A. 2020. Erityisasiantuntija. Valtionvarainministeriö. Haastattelu 11.3.2020.

Skatteverket, 2020. Skatt på investeringssparkonto. https://www.skatteverket.se/privat/skatter/vardepapper/investeringssparkontoisk.4.5fc8c94513259a4ba1d800037851.html. Luettu 27.2.2020.

Suojanen S. 2018. Näin se toimisi: osakesäästötili helpottaisi sijoittamista ja yksinkertaistaisi verotusta – uuden tilin valmistelu on Suomessa pidemmällä kuin koskaan ennen. https://www.aamulehti.fi/a/200783487. Luettu 17.1.2020.

Säästöpankki. 2020. Kaikkeen sijoitustoimintaan liittyy riskejä. https://www.saastopankki.fi/fi-fi/saastaminen-ja-sijoittaminen/rahastot/tietoa-rahastoihin-saastamisesta/rahastojen-riskit. Luettu 7.3.2020.

Valtioneuvosto 2018. Osakesäästötili käyttöön vuonna 2020. https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10623/osakesaastotili-kayttoon-vuonna-2020. Luettu 2.1.2020.

Valtionvarainministeriö. 2020. Pääomatulojen verotus. https://vm.fi/verotus/henkiloverotus/paaomatulojen-verotus. Luettu 8.2.2020.

Valtionvarainministeriö. 2018. Eri sijoitusmuotojen verokohtelu. https://vm.fi/documents/10623/461286/Eri+sijoitusmuotojen+verokohtelu/ba186104-d4fd-41ce-8bad-25a721cdd894?version=1.0. Luettu 27.2.2020.

Vero. 2017. Sijoitusrahasto-osuudet. https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/sijoitusrahastoosuude/. Luettu 8.2.2020.

Vero. 2019a. Arvopaperien luovutusten verotus. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48262/arvopaperien-luovutusten-verotus2/. Luettu 8.2.2020.

Vero. 2019b. Osakesäästötili. https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakes%C3%A4%C3%A4st%C3%B6tili/. Luettu 26.2.2020.

Vero. 2019c. Osakesäästötilin verotus. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/81118/osakes%C3%A4%C3%A4st%C3%B6tilin-verotus/. Luettu 27.2.2020.

Vero. 2019d. Pitkäaikaissäästämissopimuksen ja yksityishenkilön ottaman vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen verotus https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48212/pitk%C3%A4aikaiss%C3%A4%C3%A4st%C3%A4missopimuksen-ja-yksityishenkil%C3%B6nottaman-vapaaehtoisen-yksil%C3%B6llisen-el%C3%A4kevakuutuksen-verotus/. Luettu 14.4.2020.

Veronmaksajat. 2020. PS-tilien maksut ja verotus. https://www.veronmaksajat.fi/Sijoittaminen/PS-tili/#6d940585. Luettu 8.2.2020.

Vilén, S. 2020. Pääanalyytikko. Inderes. Helsinki. Haastattelu 13.3.2020.

Visma. 2020. Pörssi – Mikä on pörssi? https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidonsanakirja/p/porssi/. Luettu 7.3.2020.

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset Sinkman

1. Esittelisitkö itsesi, organisaatiosi ja työnkuvasi?

2. Kenelle koet osakesäästötilin sopivaksi sijoitustiliksi?

3. Minkälaisia etuja osakesäästötili mielestäsi tuo? Myös valtion näkökulmasta.

4. Minkälaisia kehityskohteita näet osakesäästötilissä? Esimerkkinä jos vertaa muihin pohjoismaalaisiin osakesäästötileihin?

5. Miten koette osakesäästötilin lisäävän mielenkiintoa osakesäästämiseen Suomessa?

Liite 2. Haastattelukysymykset Lounasmeri

1. Esittelisitkö itsesi, organisaatiosi ja työnkuvasi?

2. Kenelle koet osakesäästötilin sopivaksi sijoitustiliksi?

3. Minkälaisia etuja osakesäästötili mielestäsi tuo?

4. Minkälaisia kehityskohteita näet osakesäästötilissä? Esimerkkinä jos vertaa muihin pohjoismaalaisiin osakesäästötileihin?

5 Kannattaisiko osakkeisiin sijoittavan henkilön jättää arvo-osuustili kokonaan pois suoran osakesäästämisen tai -sijoittamisen näkökulmasta?

6. Minkä tyyppistä sijoitusstrategiaa osakesäästötili mielestäsi suosii?

7. Miten koette osakesäästötilin lisäävän mielenkiintoa osakesäästämiseen Suomessa?

Liite 3. Haastattelukysymykset Vilén

1. Esittelisitkö itsesi, organisaatiosi ja työnkuvasi?

2. Kenelle koet osakesäästötilin sopivaksi sijoitustiliksi?

3. Minkälaisia etuja osakesäästötili mielestäsi tuo?

4. Minkälaisia kehityskohteita näet osakesäästötilissä? Esimerkiksi jos vertaa muihin pohjoismaalaisiin osakesäästötileihin?

5. Kannattaisiko osakkeisiin sijoittavan henkilön jättää arvo-osuustili kokonaan pois suoran osakesäästämisen tai -sijoittamisen näkökulmasta?

6. Minkä tyyppistä sijoitusstrategiaa osakesäästötili mielestäsi suosii?

7. Miten koette osakesäästötilin lisäävän mielenkiintoa osakesäästämiseen Suomessa?